



Kalējs Arvids
jūtas kā
Dieva azotē

3. lappusē

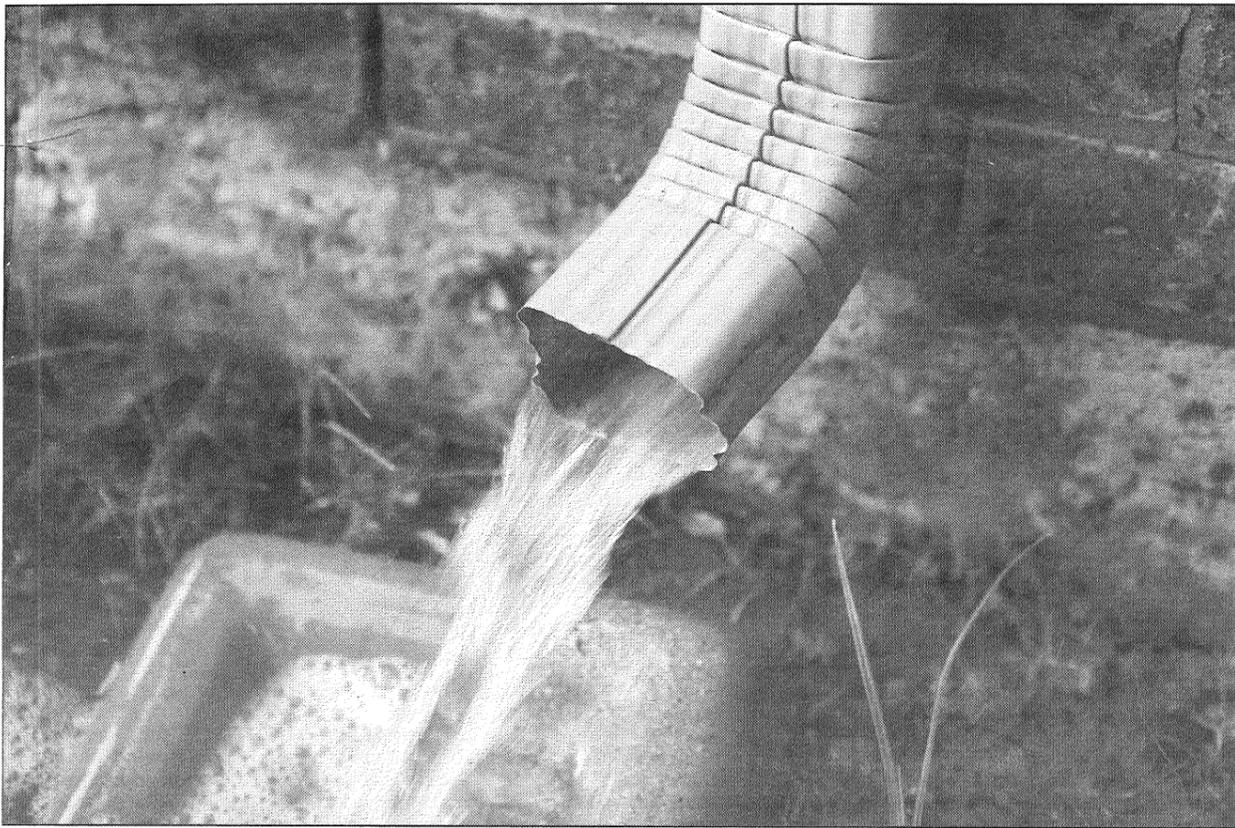
Preiļu novada
deputātu un
amatpersonu
ienākumi 2015. gadā

5. lappusē

Ēriks Hānbergs
tiekas ar
vārkaviešiem

7. lappusē

Lietus ūdeņu izvadišana kopējā kanalizācijā — “dāvana” no pagājušā gadsimta



● Iekasēt maksu par lietus ūdens novadišanu ļauj martā pieņemtie valdības noteikumi, kas stājās spēkā 1. aprīlī. Preiļos problēmu atdalīt lietus notekūdeņus no kopējās sistēmas sāka risināt jau pirms pāris gadiem. Taču līdz pilnīgi kārtībai vēl paies laiks, kā arī būs nepieciešami lieli kapitālieguldījumi.

Nokrišņu ūdens novadišana kopējā saimnieciskās kanalizācijas notekūdeņu sistēmā ir “dāvana” no pagājušā gadsimta, atzīst SIA “Preiļu saimnieks” valdes priekšsēdētājs Jānis Mūrnieks. Cerams, situācija izmainīsies uzņēmumam par labu, jo ar šī gada 1. aprīli stājās spēkā jauni Ministru kabineta noteikumi, kuri nosaka obligātu maksas piemērošanu nokrišņu ūdens aizvadišanai no ipašumiem, kuros nav atsevišķas lietus ūdeņu sistēmas.

J.Mūrnieks skaidro, ka Preiļos daļa no lietus vai kūstošā sniega ūdeņiem joprojām tiek novadīti kopējā kanalizācijas sistēmā, kur līdz ar sadzīves notekūdeņiem nonāk attīrīšanas iekār-

tās. Lietainos apstākļos attīrīšanas iekārtu uzņemtais ūdens daudzums reizēm pieaug pat divkārt. Lietus notekūdeņu attīrīšana ir pakalpojums, ko uzņēmumam “Preiļu saimnieks” neviens neapmaksā. Tā kā patērētājiem ir uzstādīti skaitītāji, var viegli aprēķināt, cik no kopējā saņemto notekūdeņu daudzuma ir saimnieciskā kanalizācija, cik — nokrišņu ūdeņi. Uzņēmuma vadītājs teic, ka iepriekš vairākkārt lūgts Preiļu novada domei kompensēt zaudējumus, taču tas noticis tikai vienreiz, pie tam segta tikai daļa zaudējumu.

Kā pozitīvu piemēru J.Mūrnieks min savulaik veikto Brīvības ielas rekonstrukciju. Tā ievilkās aptuveni par pusgadu, jo būvnieku plānos tika veiktas izmaiņas un vispirms tika ierīkota lietus ūdeņu kanalizācija. Pašlaik neviens jaunais projekts nevar tikt īstenots, ja nav

nodalīta lietus un saimnieciskā kanalizācija. Tehniskie noteikumi nepieļauj nekādas novirzes no prasībām, tiek sekots līdz no projektēšanas līdz izbūvei. Savukārt joprojām neatrisināta šī problēma ir Preiļu novada domes, kultūras nama un Preiļu mūzikas un mākslas skolas apkaimē, kur lietus un kūstošā sniega ūdeņi nonāk kopējā kanalizācijā.

Preiļu iedzīvotājiem nav pamata satraukumam par kādu papildu “lietus nodokli”, viņiem nav jāmaksā par uzņēmumam “Preiļu saimnieks” nesamaksāto. Pilnīga lietus ūdeņu sistēmas atdalīšana no saimnieciskās kanalizācijas nav ne mēneša, nedz sešu mēnešu jautājums. Būs vajadzīgs laiks un lieli kapitālieguldījumi, secina SIA “Preiļu saimnieks” valdes priekšsēdētājs J.Mūrnieks.

L.Kirillova

ZIŅAS

Pa novadu ceļiem pārvietošanas militārās tehnikas vienības

Latvijas Republikas Aizsardzības ministrija informē, ka laika posmā no šī gada 6. līdz 8. jūnijam un no 13. līdz 14. jūnijam Latviju šķērsos dažāda veida militārās tehnikas vienības, tajā skaitā kājnieku kaujas mašīnas “Stryker”, kas ASV 2. kavalērijas pulka mācību maršā “Dragon Ride” no Vācijas dosies uz Igauniju.

Plānots, ka vairākas militārās tehnikas vienības šķērsos Riebiņu novadu. Tehnikas pārvietošanās laikā Nacionālo bruņoto spēku Militārā policija sadarbībā ar Valsts policiju nodrošinās satiksmes kontroli un ar drošību saistītas funkcijas.

Izbeidz darba tiesiskās attiecības

Pamatojoties uz Vārkavas novada Vārkavas vidusskolas direktores Anitas Vilcānes iesniegumu, kā arī balstoties uz likumdošanā noteikto, Vārkavas novada domes sēdē nolemts izbeigt darba tiesiskās attiecības ar Vārkavas novada vidusskolas direktori Anitu Vilcāni. Lēmums pieņemts, pamatojoties uz Darba likuma 114. pantu. Darba tiesiskās attiecības izbeigtas, sākot ar 17. jūniju.

Vārkavas vidusskolas direktores amatā Anita Vilcāne iecelta 1996. gadā, šajā amatā aizvadīti gandrīz 20 gadi. Anitas Vilcānes kopējais pedagoģiskais darba stāžs ir kopš 1972. gada, un Vārkavas vidusskola ir vienīgā darba vieta.

Par personisko ieguldījumu un darba kvalitāti domes sēdē nolemts Vārkavas vidusskolas direktori Anitai Vilcānei izmaksāt prēmiju vienas minimālās mēnešalgas apmērā no valsts mērķdotācijas pamata un vispārējās izglītības iestāžu darba samaksas līdzekļiem. Tāpat nolemts Anitu Vilcāni apbalvot ar Vārkavas novada domes Goda rakstu un naudas balvu.

Baznīcu nakts Līvānu luterāņu baznīcā



BAZNĪCU NAKTS

Baznīcu nakts ir kultūras notikums, kas kristīgo draudžu baznīcās šogad notiek 10. jūnijā visā Latvijā. Tas ir laiks, kad baznīcā ienākt citādi un iepazīt kultūras un garīgās vērtības. Nāc un esi viesis – izbaudi mūziku, mākslu, arhitektūru, sarunas, dziesmas, klusumu un lūgšanu.

Līvānu evaņģēliski luteriskā baznīca Līvānos, Dzelzceļa ielā 7, sagaidīs savus apmeklētājus no pulksten 17.50 ar baznīcas zvanu skaņām.

Katram viesim būs iespēja apskatīt nelielu izstādi par baznīcas vēsturi, uzkāpt baznīcas torni un pavērties uz Līvāniem no augšas, piedalīties radošajās darbnīcās un pārbaudīt savu pirkstu veiklību puzzles salikšanā.

Pulksten 21.00 paredzēta vienošanās kopīgā lūgšanā “Mūsu Tēva debesis...”. Draudzes vokāli instrumentālā kora grupa Ērgelnieces Maijas Kleščevskas vadībā sniegs nelielu koncertu “Atver savu sirdi”.

Pulksten 23.00 kora grupas izpildījumā skanēs Tezē lūgšanas un dziedājumi.

Baznīca būs atvērta līdz pusnaktij.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

«Vienotības» restarta mēģinājums – ar jaunu līderi vien var nepietikt

Partija «Vienotība» sestdien, 4. jūnijā, ārkārtas kongresā par jauno politiskā spēka priekšsēdētāju ievēlēja bijušo eirokomisāru Andri Piebalgu, ziņo LETA. Uz šo amatu kandidēja arī Saeimas deputāts Edvards Smiltēns, tomēr partijas biedru vairākums ar salīdzinoši nelielu balsu pārsvaru atbalstīja Piebalgu. Kongresā Piebalgs uzsvēra, ka «Vienotība» ir no jauna jāatgūst tiesiskuma partijas reputācija, kas neiecieta vērsis pret interešu konfliktiem un pret likumu ignorēšanu. Vērtējot «Vienotības» problēmas, Piebalgs uzsvēra, ka partijai ir jāmainās, ja tā grib saglabāt savu lomu un ietekmi Latvijas politikā. «Mēs nevaram atļauties populismu, publisku netīrās veļas mazgāšanu, partijas kopīgo interešu neievērošanu», uzsvēra politiķis. Tā vietā, lai būtu sev uz galvas pelnus, ir jādama par spēcīgu saikni starp mūsu valsts līmeņa politiķiem, partijas valdi, nodaļām un biedriem, sacīja politiķis. «Nodaļas nav partijas centra reģionālās filiāles. Gluži otrādi – partijas centrs ir nodaļu pārstāvis un palīgs», akcentēja Piebalgs. Piebalgs iestājās «Vienotībā» 2014. gada septembrī, bet 2014. gada decembrī viņu ievēlēja partijas valdē. Pirms kongresa notikušajās partijas priekšsēdētāja amata kandidātu debatēs Piebalgs uzsvēra nepieciešamību novērst iekšējos strīdus partijā. Lai nepieļautu strīdus partijā, ir svarīgas iekšējās procedūras, kārtība un caurskatāmība – tikai tā var iztikt bez konfliktiem un uzklaušīt dažādus viedokļus, pārliecināts Piebalgs. Viņš uzskata, ka situāciju var risināt, arī mainot partijas statūtus, un būtiski, lai partijas biedri justu, ka viņiem ir gan tiesības, gan pienākumi. Iepriekš politiķis arī apliecināja gatavību kļūt par «Vienotības» premjera amata kandidātu, ja viņš kļūst par partijas līderi. Līdz šim partijas līdere bija Solvita Āboltiņa, kura šoreiz uz «Vienotības» vadītāja amatu nekandidēja. Kopš 12. Saeimas vēlēšanām «Vienotības» politiķu vārdi bijuši iesaistīti daudzos skandālos: Āboltiņas iekļūšana Saeimā pēc tam, kad Jānis Junkurs nolika mandātu pirmajā jaunās Saeimas darba dienā, balsu pirkšana Dzintara Zaķa labā, deputāta Veiko Spoliša braukšana dzērumā, tāpat arī kļūdas un viedokļu atšķirības partijas biedru vidū. Vai partijai tiešām izdosies bieži piesauktais restarts, noteiks vēlētajai gan nākamgad pašvaldību vēlēšanās, gan 2018. gadā Saeimas vēlēšanās.

Šogad mācības 1. klasē uzsāks par 1000 bērniem mazāk nekā pērn

Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) prognozē, ka šogad pirmajā klasē mācības uzsāks 21 107 skolēni, kas ir par 1000 bērniem mazāk nekā pērn, aģentūrai BNS pavēstīja IZM pārstāve Inta Stipniece. 2016./2017. mācību gadā pirmajā klasē mācības uzsāks 21 107 skolēni, kas ir mazāk nekā pērn, kad 1. klasē mācības uzsāka 22 262 skolēni. Lai gan pirmklasnieku skaits samazinās, kopējais skolēnu skaits izglītības iestādēs pieaug. 2015./2016. mācību gadā Latvijā skolās mācījās 203 773 skolēni, bet šogad prognozētais skolēnu skaits ir 202 715. Stipniece norādīja, ka kopējais izglītojamo skaits Latvijas vispārīgizglītojamajās mācību iestādēs ir lielāks, jo daļa izglītojamo mācās arī vakara, neklātienē vai tālmācības programmās.

Rinkēvičs: Pēc Lielbritānijas referendumā būs runa par pilnīgi citu ES

Pēc Lielbritānijas referendumā par palikšanu vai izstāšanos no Eiropas Savienības (ES) būs runa par pilnīgi citu ES, uzskata ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs. Lielbritānijas referendums ir viens no intriģējošākajiem notikumiem, jo ir grūti paredzēt tā iznākumu. Tomēr, lai kāds arī būtu rezultāts, pēc referendumā būs pilnīgi cita ES, uzskata ministrs. Viņš atgādināja, ka, pat paliekot ES, jau iepriekš panākti vairāki kompromisi saistībā ar Lielbritānijas lomu ES un saistītiem jautājumiem. Rinkēvičs prognozēja – ja Lielbritānija lems izstāties no ES, tad arī citas valstis varētu rasties tendences drupināt ES. Tomēr Latvijai ir ļoti būtiski stiprināt enerģētisko neatkarību, kas nav iespējams bez ES.

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs – SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Priekš, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 65307057, mob. tel. 29410288 (redaktorei),

65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

žurnālistiem – 65307058.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicēto atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (otrdien, piektdien).

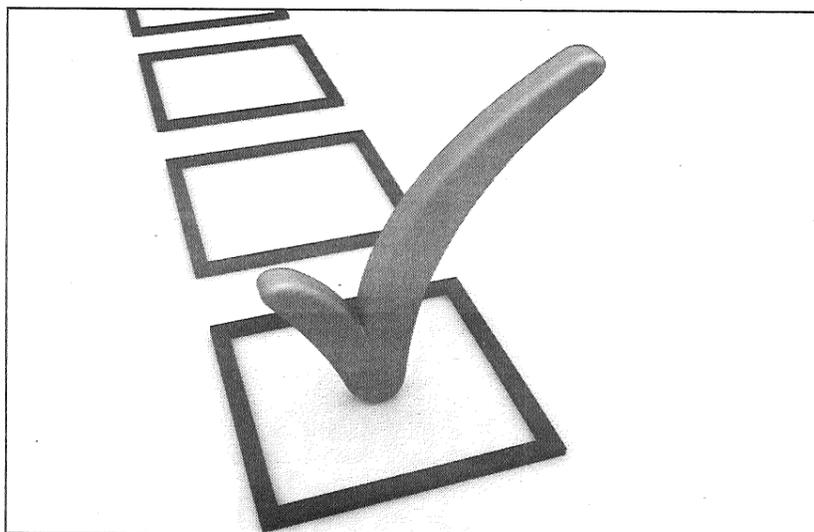
Ikviens ir tik daudz vērts, cik vērts ir tas, ar ko viņš nodarbojas.

2017. gada 3. jūnijā pašvaldību vēlēšanas

3. jūnijā, sestdienā, pēc gada Latvijā notiks republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanas, kurās uz nākamo četru gadu termiņu būs jāievēl deviņu republikas pilsētu un 110 novadu domju deputāti. Deputātu kandidātu sarakstu iesniegšana pašvaldību vēlēšanām norisināsies no nākamā gada 14. līdz 24. aprīlim, bet priekšvēlēšanu aģitācijas periods sāksies jau 3. februārī.

Pašvaldību vēlēšanu no Saeimas un Eiropas Parlamenta vēlēšanām atšķiras ar nosacījumu, ka šajās vēlēšanās vēlētaji drīkst balsot tikai tajā pašvaldībā, kur ir viņu deklarētā dzīvesvieta 90 dienas pirms vēlēšanām vai pašvaldībā, kur viņiem pieder likumā noteiktā kārtībā reģistrēts nekustamais īpašums. 90 dienu termiņš pirms vēlēšanām, kas būs atskaites punkts balststieģo pilsoņu iekļaušanai attiecīgās pašvaldības vēlētajū sarakstā, būs 2017. gada 5. marts.

Līdz ar to vēlētajiem, kuru faktiskā deklarētā dzīvesvieta atšķiras, pirms pašvaldību vēlēšanām ir jārod atbilde uz jautājumu, kura pašvaldība ir vairāk mana – tā, kurā ir mana reģistrētā dzīvesvieta vai tā, kurā faktiski dzīvoju, kurā pavadu dzīves lielāko daļu, kuras infrastruktūru un pakalpojumus lietoju ikdienā? Ja faktiskā un reģistrētā dzīvesvieta atšķiras, līdz nākamā gada 5. martam vēl ir laiks izdarīt izvēli un pieņemt lēmumu mainīt vai nemainīt deklarētās dzīvesvietas adresi, uzskata Centrālās vēlēšanu komisijas (CVK) priekšsēdētājs Arnis Cimdars.



Savukārt vēlētajiem, kuri izvēlēties balsot pašvaldībā, kur viņiem pieder nekustamais īpašums, no 25. marta līdz 9. maijam varēs mainīt sākotnēji reģistrēto iecirkni un pieteikties balsot šajā pašvaldībā.

Gatavojoties pašvaldību vēlēšanām, CVK pavasārī Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijā ir iesniegusi arī grozījumus Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likumā, rosinot pašvaldību vēlēšanās ieviest papildus balsošanas iespēju – pasta

balsošanu. Ja Saeimas deputāti šo priekšlikumu atbalstīs, tad vēlētajiem, kuru faktiskā deklarētā dzīvesvieta ir dažādās pašvaldībās, bet kuri kādu iemeslu dēļ nevēlas deklarēt faktisko dzīvesvietu, būs iespēja par savas pašvaldības deputātu kandidātiem nobalsot attālināti, ar pasta starpniecību.

CVK ieskatā, par to, vai šāda papildus balsošanas iespēja ir ieviešama, parlamentam konceptuāls lēmums būtu jāpieņem līdz Jāņiem.

Šākas VID vadītāja meklēšana; VID vadības vietnieks Čerņeckis nav aizrotēts

Pretendentu atlases konkursu uz Valsts ieņēmumu dienesta (VID) ģenerāldirektora krēslu organizēs Valsts kanceleja, un atlases komisijas vadītājs būs Valsts kancelejas vadītājs Mārtiņš Krieviņš, to ziņo Latvijas Televīzijas raidījums «De facto», atsaucoties uz finanšu ministri Danu Reiznieci-Ozolu. Tiek apsvērtā arī iespēja šim procesam papildus vēl piesaistīt personāla atlases kompāniju.

Ministre noliedz, ka vakancēm VID varētu meklēt pretendentus starp politiski pietuvinātām personām.

«Labāk būtu, ja tas būtu kandidāts no malas, jo, ja nākamais vadītājs būtu kaut kādā veidā politiski iezīmēts, tad tas varētu būt sliktākais, kas notiktu. Jo uzticamības

atjaunošana VID ir būtisks faktors, un neitrāls profesionāls vadītājs ir būtisks nosacījums,» raidījumam teica Reizniece-Ozola.

Tikai tad, kad būs izvēlēts VID vadītājs, viņa kompetencē būs atrast vietniekus. Par šīm vakancēm ministre ir konsultējusies ar drošības struktūru pārstāvjiem, taču pagaidām labu ideju nav bijis. Šobrīd ietekmīgākā vakance, neskatot VID ģenerāldirektora krēslu, ir ģenerāldirektora vietnieks noziedzības apkarošanas jomā.

LTV raidījums «De facto» arī ziņo, ka līdzšinējo VID ģenerāldirektora vietnieku noziedzības apkarošanas jomā Kasparu Čerņeckis bija paredzēts pārcelt uz darbu ārpus VID, meklējot iespējas Iekšlietu ministrijā. Taču šī rotācija galu galā nenotika. Formālais iemesls – **vinam netika atrasta atbilstoša**

vakance Iekšlietu ministrijā.

Intervijā Latvijas Radio VID ģenerāldirektore Ināra Pētersone atzina, ka šis ir jautājums, uz kuru viņai pašai nav atbildes.

Savukārt raidījumam «De facto», atbildot uz jautājumu, kas isti notika, finanšu ministre saka: «Es pieņemu, ka tā ir kāda Kaspara Čerņeckā vēlme iekrampēties kādā pozīcijā Valsts ieņēmumu dienestā, acimredzot viņam ir svarīgi tur būt.» Uz jautājumu, vai viņš varēja panākt, ka citas iestādes viņu neņem pretī, Reizniece-Ozola saka: «Man grūti pateikt, iespējams, ka viņš arī pastrādāja, lai viņu nepaņem pretī, bet es nezīnu visas aizkulisēs.»

Čerņeckis tagad iecelts par VID Nodokļu pārādu piedziņas pārvaldes direktoru.

Dalība OECD dod iespējas, bet izaugsmi negarantē

Pagājušās nedēļas viens no svarīgākajiem notikumiem bija līguma parakstīšana par iestāšanos Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā jeb OECD. Tiek gaidīts, ka pievienošanās 34 pasaules attīstītāko valstu klubam dos nopietnus un pat gluži taustāmus ieguvumus, tostarp uzlabos Latvijas starptautisko kredītreitingu, vēsta TV raidījums «Panorāma».

Jau pats fakts, ka Latvija kļūst par 35. dalībvalsti Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (OECD), būtībā apstiprina noteiktu attīstības līmeni. No otras puses, kā atzīst eksperti, Latvija arī iepriekš spējusi saņemt un izskatīties labi, lai kaut kur iestātos. Svarīgākais šajā gadījumā būs, kā mēs pratīsim izmantot līdz ar to pieejamo pieredzi. Starp OECD valstīm, turklāt dibinātājam, ir gan Grieķija, kas vēl arvien cieš no smagas recesijas, un Āzijas ekonomikas brīnums – Dienvidkoreja, kā arī pasaules lielākā ekonomika – ASV.

«Tas, ka nevienam nepiedzimst pieaudzis un ka kaut kādas lietas mums būs jāmacās, arī aizstāvēt savas intereses šīs organizācijas iekšienē, tas ir pavisam skaidrs. Ja mēs paskatāmies uz nopietnām reformām, kādas ir veiktas Latvijā pēdējo 20-25 gadu laikā, redzam, ka lielākā daļa ir bijušas saistītas ar tādu vai citādu ārvalstu spiedienu vai uzraudzību. Līdz ar to iedomāties, ka mēs paši spēsim sakārtot bez dalības organizācijās un ka kāds skatīsies, diezgan naivi. Bet, kas atliecas uz to, kā ļaudis to izmanto, nu, šajā

situācijā Latvijai ir iedota makšķere un vieta pie galda,» norāda politologs, Latvijas Universitātes profesors Ivars Ijabs.

Ekonomisti ir pārliecināti par to, ka dalība OECD ilgtermiņā nesīs ieguvumus, taču tūlītējus ievērojamus labumus sabiedrība, visticamāk, neredzēs. Savukārt ilgtermiņa ieguvumi atkarīgi no politiku gribas un rīcības. «Var pilnīgi droši apgalvot, ka milzīgu uzrāvienu Latvijas ekonomikai tas nedos. Bet tikpat droši var apgalvot, ka ieguvumu un zaudējumu bilance šajā gadījumā būs labvēlīga. Tie ieguvumi nebūs milzīgi. Tas nebūs izšķirošs faktors Latvijas ekonomikas vēsturē, bet tas, ka bilance būs pozitīva, par to gan es nešaubītos,» saka «DNB bankas» ekonomists Pēteris Strautiņš.

Tikmēr Eiropas Investīciju bankas vecākais padomnieks, bijušais finanšu ministrs Andris Vilks norāda uz informācijas un sarunu iespējām: «Te ir divas lietas: viens ir tas, ka pieejama informācija un var smelties dažādas idejas, bet otrs – jāšē pie galda ar dažādiem cilvēkiem, ar šo valstu vadītājiem un dažādu līmeņu pārstāvjiem. Tas ir arī reputācijas jautājums. To var salīdzināt ar hokeju: varam spēlēt KHL vai NHL. Šajā gadījumā tas ir NHL, tas ir cits līmenis. Klubs, kurā tiek risināti dažādi jautājumi, tā nav tikai ekonomika. Latvijai nav tiešo pieeju uz G20 un G8, tad šis ir ideāls risinājums. Un neesmu satīcis harismātiskāku cilvēku par šīs organizācijas vadītāju Anhelu Guriju.»

Latvija ir otrā Baltijas valsts, kas iestājusies Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā. Pirmā vēl 2011. gadā bija Igaunija. Keits Kasemets ne tikai sākotnēji pārstāvējis Igauniju OECD, bet vēlāk arī bijis departamenta vadītāja vietnieks šīs organizācijas Pārvaldības jautājumu direktorātā.

Latvijā bieži skandētais par Igaunijas panākšanu viņam izraisīja smaidu, tā vietā Latvija varēs izvēlēties sev ambiciozāku mērķi. Igaunijas Ekonomikas un sakaru ministrijas ģenerāldirektora vietnieks Keits Kasemets norāda: «Manuprāt, joks ir tāds, ka mēs – igauņi – paši OECD organizācijā jūtamies kā vieni no vājākajiem. Salīdzinot sevi ar vairumu citu valstu daudzās jomās, esam pēdējā pieciniekā. Tādēļ domāju, ka OECD gadījumā galvenais jautājums Latvijai būtu ne tik daudz par to, vai panāksit Igauniju, bet gan par to, kā mērosities ar citām lielajām un bagātākajām pasaules valstīm. Un jūsu priekšā būs pat daudz lielākas perspektīvas. Tādēļ nākotnē, cerams, nerunāsiet tik daudz par Igaunijas panākšanu, bet gan, vai panāksit kādu no Skandināvijas valstīm vai, piemēram, Dienvidkoreju, kas arīdzan ir OECD dalībvalsts.»

Kopš 2014. gada Latvija atzīta par augstu ienākumu valsti. Savukārt tas, lai ekonomiskos labumus un dzīves standartus baudītu iespējami lielāka sabiedrības daļa, ir viens no organizācijas mērķiem, kurus praksē būs jāmacās realizēt arī Latvijas ierēdniecībai un politiķiem.

Lappusi sagatavoja T.Elste

Dzīve kā Dieviņa azotē

ARVĪDU MEŽINSKI no Riebiņu novada Rušonas pagasta labi pazīst tie, kuriem pie viņa bijusi kāda "dzelžu" vajadzība, tas ir, izkaļamas eņģes, svečturis kapiem, āra apgaismojuma laterna vai kas cits. Arvids ir kalējs, senā un vērtīgā amata pratējs, kādi pēdējos gados vai ar uguni meklējami. "Novadniekā" par viņu pašu un smēdē notiekošo jau rakstīts. Bet tā kā gadi iet un Arvida darinājumi tiek slavēti tuvu un tālu, braucām lūkot, kas tad Mežinsku mājās notiek šovasar.

Nezinātājam ceļu pie amatnieka sapsrast un atrast vieglāk par vieglu. Aiz Gailiņiem pirms Eisāgu pieturas jāgriež pa labi, tad kalniņā pa kreisi un divus kilometrus uz priekšu, kamēr lieli diķi redzami. Jušana kā šūpolēs — lauku celiņš iet kalniņā, lejiņā, atkal kalniņā un lejiņā, vēl likumu likumos sameties. Laikam priekš mums putekļus taupījis, jo mašīnas riteņi sacel pamatīgas vērpes. Tās paceļas gaisā un aizkūp, jo te pa labi, te pa kreisi redzami svaigi izcirtumi. Būtu koki, krūmi, zemē nosēstos...

Lūk, arī telefonsarunā minētie diķi un Mežinsku mājas jau redzamas uzkalniņā. Diķos ūdensrožu lapas un pirmie lepnie ziedi. Var sapsrast, ka saimnieki ir visa dzīvā un dabiskā mīļotāji — pašā ūdeņu vidū uz koka stabiņiem ierīkotas tādas kā mazas mājiņas. Noprotams, ka tās domātas meža pilēm, kur mazuļus izperēt. Saimnieks vēlāk apstiprina, jau kuro gadu ligzdiņās ar viņa sarūpētajām labierīcībām tas izperējot pilēnus. Tad tie, mātes mudināti, cits pēc cita — pļukš — nolēcot ūdenī un dodoties kaut kur projām, kur mierīgāka dzīve un nav par katru soli jāatskaitās cilvēku priekšā.

Vieta skaista, bezgala skaista, varētu Latgales tūrisma reklāmas bukletam uz vāka likt. Bet kā ar lauksaimniekošanu? Kartupeļu un biešu vāgas pamatīgā nogāzē. Ja uznāk spēcīgāks lietus gāziens, tupeņus ar visiem lakstiem var izskalot uz ceļa. Droši vien, ka ar labības audzēšanu te nesokas, nekāda maizes klēts nav. Varbūt tāpēc Arvids arī kļuvis par amatnieku?..

Kalējmestars sagaida pie smēdes durvīm, sarāj suņus — "pensionāru" un "pusaudzi", kuri neko sliktu neplāno, tikai uzrej, sev maizīti pelna. Arvids saka, tās viņam esot dzimtas mājas. Pašlaik te "pierakstīti" tikai divi dzīvotāji — viņš pats un mamma Helēna, pārējie pārsvarā mīt Preiļos, Mežinskos iegriežas laiku pa laikam.

Es pats divdesmit gadus par šoferi esmu diendienā nobraucis. Tagad uz vecumu laikam galvu kaut kur saspiedu, ka no darba aizgāju un ar kalšanu ņemos — tā Arvids. "Preiļu siera" bijis piena savācējmašīnas šoferis, viņam labi zināmas agrās celšanās, tumšie ziemas rīti, sliktie ceļi un smagās piena kannas. Bijis pēdējais laiks veselību pasaudzēt.

Arvid, no kurienes tā prasana ar dzelžiem apieties? Laikam kāds gēns no vecatēva Antona

atskrējis, meistars saka un aizbīdinās, ka nekad neesot viņu redzējis, pat ne bīdēs. Antons nomiris agri. Šo pašu māju tolaik būvējis, viens pats visu darījis, sastaiņījis, saslimis un tā aizgājis viņšaulē.

Vecaistēvs bijis ne tikai kalēja amata pratējs, bet daudz ko citu mācējis — māla podus taisījis, celtniecībā prasmīgs bijis. Zemes saimniecībā tikai maza drusciņa, ar tūrumiem nav kur ieskrieties, tāpēc darījis visādus darbus, kur vien varējis. Ar kaimiņu arī uz Kurzemi braukuši kā celtnieki un būvnieki. Tēvs Viktors pie kalēja amata nav turējies — par traktori kolhozā bijis, ziemās mežā strādājis, vasarās — graudu kaltē. Arī viņam iss mūžs bijis. Vienīgi mamma Helēna, ko visi mīļi sauc par babiņu, vēl gana spīrgta, darbīga, savos astoņdesmit četros gados par pasaulē notiekošo interesējas un satraucas. Varbūt tāpēc ņipra, ka ilgus gadus par pastnieci strādājusi, daudz kājām staigājusi, arī kādreizējo "Leņina Karogu" lasītajiem pa pastkastītēm nogādājusi.

Arvida bērnība Mežinskos pagājusi. Vispirms mācījās Gailiņos, kur tagad pansionāts, pēc tam Jaunaglonas mehanizācijas skolā. Arī tur tagad tukši pakši, viņš ar nožēlu saka, daudz kas ne uz to labāko pusi izmainījies.

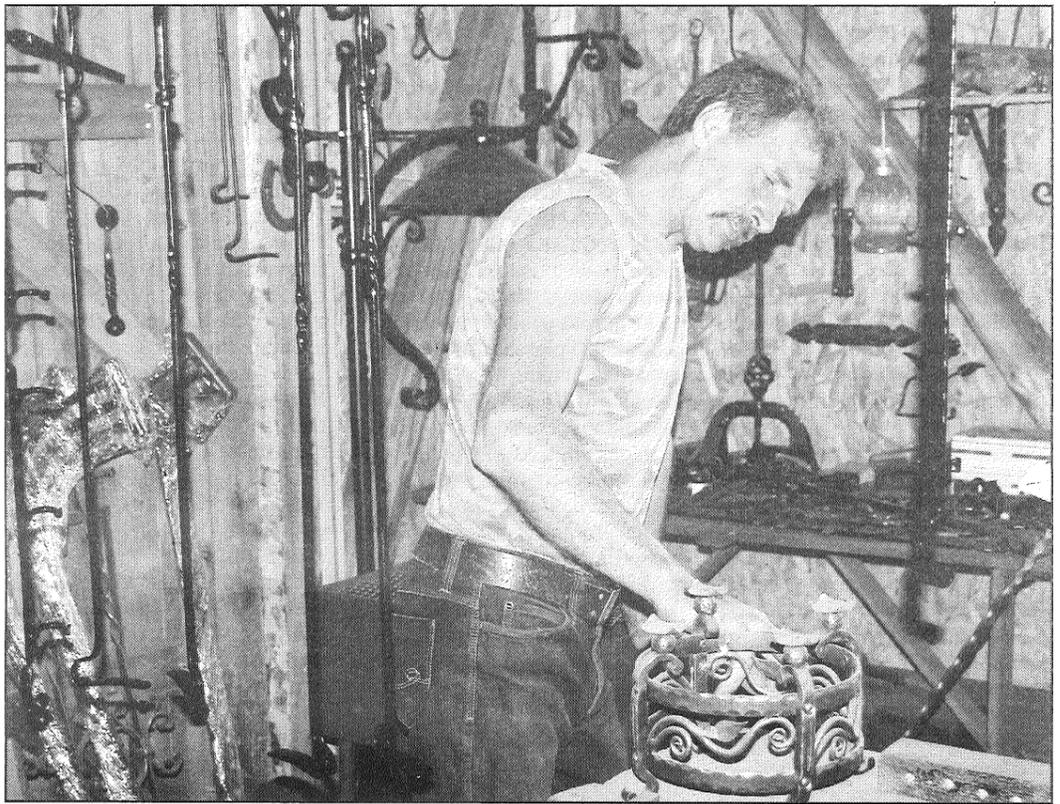
Prasu Arvidam, kā tad kalēja amatu iemācījies. Es vēl tagad mācos, visu nemaz nezīnu — tāda ir atbilde. Visu dzīvi varot mācīties, braukājot apkārt pie citiem meistariem. Uz Daugavpili kādu laiku, mēnešus četrus, braucis pie viena kolēģa, kurš šo to Rīgā apguvis. Viņš ar kalšanu sācis nedaudz agrāk noņemties, vairāk pratis un zinājis.

No vectēva laikiem smēdē vairāki amata rīki un lietas saglabājušās, piemēram, *nakovaļņa* jeb lakta, skrūvspīles. Agrāk amatnieki darbarīkus paši priekš sevis taisījuši, pielāgojuši tā, lai ērti un labi strādāt. Senie rīki jau daudzus gadu desmitus izmantoti, lai arī pēc skata diezgan arhaiski, kalpo lieliski. Daļa no tiem piederejuši arī sievas vectēvam, kurš tāpat bijis kalējs. Arvids rāda *lyuškys* jeb uguns stangas, ar kurām no ēzes karstu dzelzi ņem laukā. Tās ir dažādu izmēru — lielākas, vidējas, mazas —, dažādu formu, lai var paņemt gan plakanu, gan apaļu un pusapaļu metāla gabalu.

Kad Arvids stāsta par darbu smēdē, viņš izmanto gan senos latgaliskos vārdus, gan literāros, gan tādus, kas mūsdienu nav dzirdēti. Esot pie citiem kalējiem apguvis, saka meistars. Kopā strādājot, kaļot, kopā pa pasākumiem braukājot.

Smēdē līdzās senlaicīgām lietām redzamas arī mūsdienīgas iekārtas, piemēram, ierīce, kas aizvieto uzstītu. Agrāk bija kalējs un katram kalējam bija uzstīte. Kur lai tagad tos darbiniekus rauj? Cilvēka vietā mehāniska ierīce, paši tak redzat, kā mums ar ļaudīm apkārtne... Tiesa, tuvumā māju nav. Arī no tām nedaudzajām esošajām jaunā paudze projām devusies.

Arvids teic, ka kalēja amatam nepieciešamo darba rīkus veikalā nenopirkt. Šo to izdevies iegūt īpašumā no mehāniskajām darb-



● Kalējmestars Arvids Mežinskis no Riebiņu novada Rušonas pagasta tuvākā apkārtnē ir vienīgais šāds amatnieks. Vēl esot Līvānos, Daugavpilī, Ludzā, tāpēc nevar gluži teikt, ka amats jau izmiris. Ja garie padomju gadi ar kolektīvizāciju, mehanizāciju un industrializāciju to nav iznīcinājuši, tad modernizācija un digitalizācija ne tik. Kamēr vēl smēdēs top dažnedažādi metāla brīnumi, kalēja amats dzīvos. Foto: I.Kirilova

nicām kolhozu likvidēšanas laikā.

Izrādot smēdi, saimnieks saka, te agrāk esot bijusi viņa atpūtas istaba, kur no ikdienas atslēgties. Tagad — darbistaba, kur pait lielākā daļa dienas.

Labākā reklāma ir draugi un paziņas, Arvids atbild uz jautājumu, kā par viņa prasmēm ļaudis citur uzzina. Vienam esi ko foršu uztaisījis, tas pastāsta kaimiņam, kaimiņš atkal otram kaimiņam. Tā tā informācija aiziet pasaulē. No tiem daudzajiem, kas dažādos gadatirgos vizitkartes ar telefona numuriem paņēmuši, labākajā gadījumā, divi vai trīs piezvanījuši un veikuši kādu pasūtījumu. Tikai caur paziņām tā vēsts aiziet. Jo pasūtījums labāk izpildīts, jo lielāka pārliecība, ka vēsts par kalēja prasmēm labāka un tālāka.

Katram kalējam ir savs rok raksts. Es, piemēram, ar Zaļmūizas Jāni vienus un tos pašus darbus daru pēc vienas un tās pašas tehnoloģijas, bet rezultāts abiem atšķirīgs, teic Arvids. Citam amatniekam vēl savādāki darbi. Arī pircēju un pasūtītāju gaumes ir dažādas, tāpēc nav jāsatraucas, kad kāds saka, ka viņam nepatīk manas kaltās eņģes vai svečturis.

Nažus es netaisu, cirvjus arī ne, atbild meistars uz jautājumu, vai visu visu prot uztaisīt. Sākotnēji ķēries pie visa, bet tad sapratīs, ka nevajag. Labāk kaut ko atstāt malā, bet kalt lietas, kas padodas. Veiksme un izdošanās lielā mērā atkarīga no noskaņojuma. Gadās tā, ka sāk un jūti — nesanāk. Lai nesabojātu galīgi, labāk nolikt malā un iet darīt ko citu, piemēram, kartupeļus izvagot. Atsāks nākamajā dienā un veiksies jau pavisam citādi — daudz labāk. Laikam metāls jūt cilvēka noskaņojumu un ļaujas vai neļaujas apstrādāt.

Re, kādas man *kļuškas*, ziemā hokeju spēlēšu — jokodamies

Arvids rāda uz savādiem liekiem metāla stieņiem, kas no tiesas atgādina hokeja nūjas. Patiesībā gatavā veidā tas ir saliekams trijkājis, ko var iemest auto bagāžniekā, tad kaut kur zaļumos izņemt un izmantot ēdiena gatavošanai, piemēram, tējas katliņu iekarīnāt.

Smēdē ir daudz amatnieka darinājumu vienā eksemplārā. Tie ir gan kā paraugi nākamajiem klientiem un pasūtītājiem, gan kā atmiņa par izgatavoto produkciju. Stūrī stāv laterna. Savulaik izpildīts pasūtījums uz diviem simtiem šādu laternu. Tagad tās izgaismo saimniecību pie kāda varen turīga lielzemeņa Rēzeknes novadā. Esot pie teicis laternu kalšanu turpināt, kā smeļies, laikam liks saimniecībai pa perimetru. Vai tā ir laterna, vai mangals gaļas cepšanai, lai manta būtu kvalitatīva un ilgi kalpotu, vajadzīgas ne vien prasmes, bet arī saprašana par metālu. Nopērciet mangalu kādā lielveikalā par lētu naudiņu vai iegādājieties pie kalēja gatavotu, tad redzēsiet atšķirību — cik ilgi kalpos, kāda būs vilkme un kā cepsies šašliks.

Lielas un mazas durvju eņģes, divieļu pakarināmie virtuvi, krāsns kruķis... Un te kāds metāla izstrādājums, kas izskatās pēc karaļa kroņa. Diemžēl kļūdāmies — tas esot Adventa vainags. Pamatīgs, stabils. Lai nevajadzētu katru gadu no prieku vai egļu zariņiem vīt. Pāris reizes arī izmantojuši, bet mājiniēki tomēr labāk gribot redzēt no dabas materiāliem gatavotu vainagu, tāpēc metāla veidojums tagad smēdē uz galda stūra nolikts.

Kad nepieciešams materiāls kalšanai, Arvids tāpat kā citi kalēji dodas iepirkties vai nu uz Rīgu vai Daugavpili. Rīgā, protams, labāk, lielāka izvēle. Daugavpilī savukārt, ja nav vajadzīgās markas metāla uz vietas, vari izdarīt pasūtījumu, pēc ne-

dēļas atvedis. Ja vajag steidzīgi, auj kājas un brauc uz galvaspilsētu.

Es nekādā ziņā neesmu metālmākslinieks, esmu amatnieks — Arvids paškritiski vērtē sevi. Mākslinieka talants tā arī neesot pamodies, lai arī dzīvo tik skaistā vietā. Toties savas amata prasmes viņš labprāt un daudz izrāda gribētājiem dažādos izbraukumos. Lūk, tagad jāpošas uz Latvijas etnogrāfisko brīvdabas muzeju. Diemžēl vedamu un pārdodamu izstrādājumu šogad maz. Pildot pasūtījumus, nebijis laika priekš sevis ķimerēties. Tāpat ik vasaru pa visu Latgali notiek pilsētu un novadu svētki, kuru rīkotāji labprāt aicina uzstāties ar paraugdemonstrējumiem. Gadatirgi, tirgi, tirdziņi — vasara ir apkārt braucamais laiks, tāpēc lielā strādāšana smēdē ir rudenī un ziemā.

Arvids uz jautājumu, vai būs kāds, kas kalēja amatu pārman-tos no viņa, atbild ar domīgu galvas nogriešanu. Dēls? Dēls strādā autoservisā, pa reizei, ja ko palūdz, izlīdz arī tēvam. Tomēr neizskatoties, ka kalēja amats viņam šķistu aizraujošs. Saskumt par to meistars netaisās, jo dzīvē viss nāk un mainās. Viņš pats taču arī savulaik par to nav ne domājis, ne sapņojis.

Pēc sarunas ar kalēju, pēc viesošanās viņa smēdē kārtējo reizi parliedzinājās, ka laimīgi ir tie cilvēki, kuri dzīvo saskaņā ar sevi un dara lietas no sirds. Arvids Mežinskis, lai gan nosmej, ka vecums nenāk viens, bet līdz ar dažādām divainībām, jūtas brīvs. Brīvs no kādiem stingriem grafikiem, noteikumiem, brīvs ļaut vaļu sirdij un rokām. Dzīvojot attālu no kņadas un politikas, starp bērzu birzīm, pakalniem un ielejām, jūtas kā Dieviņa azotē. Vārdu sakot, laimīgs. Un tas jau ir labi.

L.Kirilova

Latvijas produkti Eiropas Komisijas Aizsargāto produktu nosaukumu reģistrā

ES jau kopš pagājušā gadsimta deviņdesmitajiem gadiem veiksmīgi darbojas garantēto tradicionālo īpatnību, aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu un aizsargātas cilmes vietas nosaukumu shēma (pārtikas kvalitātes shēma).

Pārtikas kvalitātes shēmas galvenais mērķis – veicināt kvalitatīvu vietējo produktu ražošanu un palīdzēt ražotājiem sniegt plašākai sabiedrībai informāciju par produktu īpašo kvalitāti, kas saistīta ar ģeogrāfisko apgabalu vai tradicionālo izcelsmi. Tuvāk stāsta Zemkopības ministrijas veterinārā un pārtikas departamenta eksperte Ginta Dzerkale.

ES ir reģistrēti 59 garantēto tradicionālo īpatnību produkti, 656 aizsargātas cilmes vietas nosaukumi un 702 aizsargātas ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu produkti.

Pārtikas kvalitātes shēmu produkti ir marķēti ar ES atpazīstamiem logotipiem un katra dalībvalsts nodrošina atbilstošu kontroli un uzraudzību, kuras ietvaros arī veic šo produktu at-

bilstības pārbaudi noteiktajiem kritērijiem.

Īpaši populāra šīs pārtikas kvalitātes shēma ir ES dienvidu valstīs. Visiem ir pazīstami, piemēram, tādi Itālijas produkti kā Parmas šķiņķis, Parmigiano Reggiano siers un citi.

Lai produktu ierakstītu kādā no aizsargāto nosaukumu reģistriem, ražotāju grupai, kura apvieno konkrētā produkta ražotājus, jāuzraksta pieteikums, kas jāiesniedz Pārtikas un veterinārā dienestā (PVD). Tajā jāapraksta produkta specifiskums, piemēram, garantēto tradicionālo īpatnību shēmā galvenais kritērijs – produktam konkrētā teritorijā jābūt lietotam vismaz 30 gadus, recepti nododot no vienas paaudzes nākamajai. Savukārt, lai produktu varētu reģistrēt aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu shēmā, tam piemīt īpašības vai reputācija, kas cieši saistīta ar konkrēto ģeogrāfisko apgabalu, turklāt vismaz vienu no ražošanas posmiem jāveic šajā apgabalā. Aizsargātas cilmes vietas nosaukuma shēmā visam procesam, sākot no audzēšanas līdz produkta iesaiņošanai, jānotiek kon-

Fakts

2015. gadā Latvijas uzņēmēji ir saražojusi 6,34 tonnas sklandrausu, kas salīdzinoši ar iepriekšējo gadu ir piecas reizes lielākā apjomā.

krētajā ģeogrāfiskajā apgabalā.

Pēc pieteikuma izskatīšanas PVD, tas tiek publicēts ZM un PVD mājaslapā iebildumu izteikšanai nacionālajā līmenī viena mēneša laikā. Pēc iebildumu procedūras beigām, pieteikumu iesniedz Eiropas Komisijā (EK). EK iesniegumu izskata ne ilgāk kā sešus mēnešus, pēc tam uz trim mēnešiem izsludina iebildumu procedūru ES dalībvalstu līmenī un tad pieņem lēmumu. **Viena produkta reģistrācijas procedūra vidēji ilgst 33 mēnešus.**

ES aizsargāto produktu nosaukumu reģistros šobrīd ierakstīti **pieci Latvijas produkti:**

✓ sklandrausis, salināta rudzu rupjmaize un Jāņu siers iekļauti garantēto tradicionālo īpatnību reģistrā;

✓ Latvijas lielie pelēkie zirņi – aizsargātas cilmes vietas nosaukumu reģistrā;

✓ Carnikavas nēģi – aizsargātas ģeogrāfiskās izcelsmes

norāžu reģistrā.

Pieteikums Rucavas baltā sviesta ierakstīšanai aizsargāto produktu nosaukumu reģistrā ir nosūtīts izskatīšanai EK ekspertiem.

Pārtikas kvalitātes shēma ir pieejama jebkuram ražotājam, taču, lai sāktu ražot jau reģistrētos Latvijas produktus, jānosaka ar apstiprināto receptūru un sava produkta marķējumā izmantot ES īpašo logotipu, ir jāpiesakās PVD un ražotāju grupā, turklāt to var izdarīt arī elektroniski. PVD 10 darbdienu laikā to izskata un vienojas par pārbaudes laiku, izvērtē produkta atbilstību specifikācijai un pieņem lēmumu par sertifikāta izsniegšanu. Pēc sertifikāta saņemšanas ražotājs sava produkta marķējumā un reklāmā var izmantot ES logotipu.

Reģistrēto produktu nosaukumi ir aizsargāti no brīža, kad pieteikums ir nosūtīts EK. Ražotājiem, kas ražo līdzīgus produk-

tus, ir iespēja vai nu iesaistīties ražotāju grupā vai produktu marķējumā izmantot citus nosaukumus, piemēram, sklandrausim līdzīgus produktus nosaukt par dižrausi, žograusi, suitu rausi, burkānrausi utt.

Pirms katra pieteikuma sagatavošanas ierakstīšanai aizsargāto produktu nosaukumu reģistrā tiek izvērtēta situācija nozarē, apzināti jau esošie produkta nosaukuma lietotāji. Piemēram, šobrīd Jāņu sieru, kas iekļauts garantēto tradicionālo īpatnību reģistrā un kura ražošanas tehnoloģija ir unikāla un vienreizēja tikai Latvijā (sieru gatavo no piena un biežpiena, tos karšējot), pašreiz ražo un saukt par Jāņu sieru un savu produktu marķēt ar ES logotipu drīkst pieci ražotāji. Pārējie ražotāji produkta nosaukumu Jāņu siers nedrīkst izmantot, pirms nav saņemts PVD sertifikāts un ražotājs nav pievienojies ražotāju grupai. Tas, protams, neliedz citiem ražotājiem, tostarp ražotājiem mājas apstākļos kā līdz šim gatavot savus svētkiem paredzētos sierus pēc patērētāju pieprasītas receptes.

Praktiskā seminārā izglītos par lauka smidzinātāju uzbūvi, regulēšanu un darbību

Ceturtdien, 9. jūnijā, pulksten 10.00 Preiļu novada Preiļu pagasta Dambiņu mājās Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centra Preiļu nodaļa rīko izglītojošu semināru par darbu efektivitātes paaugstināšanu lauku saimniecībās. Šoreiz būs runa par lauka smidzinātāju uzbūvi, to regulēšanu un darbības novērtēšanu.

Lauka smidzinātāju uzbūvi, tehnisko stāvokli, ikdienas kopšanu un glabāšanu praktiski rādīs un par to stāstīs kompetents speciālists – SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" inženiertehniskās nodaļas vadītājs Jānis Kažotnieks. Viņš arī parādīs lauka smidzinātāju praktisko regulēšanu, pārbaudi un darbības novērtēšanu.

Semināra rīkotāji informē, ka dalībnieki var ierasties ar personīgo traktoru un smidzinātāju. Lai novērtētu smidzinātāju kvalitāti, tos mājās ir jāuzpilda ar ūdeni. Semināram obligāta iepriekšēja pieteikšanās līdz 8. jūnijam Preiļu konsultāciju birojā vai pa tālruni 26788681 pie Jolantas Augšpūles.

ES Kopējai lauksaimniecības politikai jānodrošina investīcijas ražošanā un vienlīdzība lauksaimnieku starpā

ES Lauksaimniecības ministru neformālajā sanāksmē **Nīderlandē 31. maijā sāka diskusija un sākotnējā viedokļu apmaiņa par ES Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) nākotni pēc 2020. gada.**

Zemkopības ministrijas (ZM) parlamentārais sekretārs Ringolds Arnītis ES Lauksaimniecības ministru neformālajā sanāksmē uzsvera, ka Latvijas nacionālās prioritātes KLP turpmākajā darbībā ir ES atbalsta finansējuma investēšana ražošanas attīstībā, vienlīdzīgu konkurences apstākļu starp dalībvalstu lauksaimniekiem nodrošināšana un tiešo maksājumu izlīdzināšana pēc 2020. gada.

Ja KLP ietvarā tiek ieviesta kāda jauna aktivitāte, piemēram, klimata izmaiņu samazināšanas pasākumu ietekme uz lauksaimniecisko darbību pēc 2020. gada, tad tam ir nepieciešams paredzēt papildu finansējumu. "Latvija

izprot, ka lauksaimniecībai nākotnē būs jāsniedz vēl lielāks ieguldījums vides un klimata pasākumos nekā līdz šim. Taču vienmēr jāatceras, ka lauksaimniecības primārā loma ir nodrošināt iedzīvotājus ar drošu un cenas ziņā pieejamu pārtiku," sacīja ZM parlamentārais sekretārs Ringolds Arnītis.

Ringolds Arnītis uzsvera, ka arī nākotnē KLP atbalsts ir jāsaņem kā kompensējoši ienākumi lauksaimniekiem. Taču KLP atbalsta pasākumiem nākotnē ir jābūt elastīgākiem, lai ņemtu vērā specifisko situāciju katrā valstī, jo daudzos gadījumos vienoti atbalsta instrumenti nerisina katras valsts problēmas vai nav piemēroti specifiskām valsts praksēm.

Arī turpmāk KLP mērķiem ir jābūt vērstiem uz to, lai sabiedrību nodrošinātu ar daudzveidīgu un kvalitatīvu pārtiku, apkārtējās vides saglabāšanu un dabas resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu un lauku apdzīvotību.

ZM informācija

Mazdārziņu vajadzībām ir pieejami reģistrētie 3. klases augu aizsardzības līdzekļi

Saistībā ar lielo mazdārziņu īpašnieku interesi Valsts augu aizsardzības dienests (VAAD) informē, ka 2014. un 2015. gadā no plašam patēriņam pieejamā 3. reģistrācijas klases augu aizsardzības līdzekļu saraksta izņemti vairāki cilvēku veselībai bīstami preparāti. Tomēr gluži tukšām rokām mazdārziņu saimnieki nav palikuši.

Fungicīdi

Infito — kartupeļiem pret kartupeļu lakstu puvi; gurķiem, galviņkāpostiem, ziedkāpostiem, Briseles kāpostiem, brokoļiem, sīpoliem, puraviem pret neīsto miltrasu.

Revus 250 SC — kartupeļiem pret lakstu puvi; tomātiem (gan segtās platībā, gan atklātā laukā) pret tomātu augļu brūno puvi; gurķiem, kabačiem, cukini, patisoniem, ķirbjiem (segtais platības) pret neīsto miltrasu.

Pencozeb 75 DG, Pencozeb 80 WP — kartupeļiem pret kartupeļu lakstu puvi, kartupeļu lapu sausplankumainību.

Score 250 EC — ābelēm, bumbierēm pret kraupi; bumbierēm pret bumbieru-kadiķu rūsū; ķiršiem — kauleņkoku pelēko puvi, parasto augļu puvi; burkāniem — burkānu lapu sausplankumainību; sīpoliem, ķiplokiem — sīpolu lapu plankumainību, sīpolu rūsū; galda bietēm — lapu plankumainībām.

Insekticīdi

Karate Zeon 5 CS — kartupeļiem — pret kartupeļu lapgrauzi; ābelēm, bumbierēm — smecerniekiem, tinējiem, zāglapšenēm, laputīm, ābeļu lapu blusīņu, mazo salnas sprīzmeti; plū-



mēm un ķiršiem — pret smecerniekiem, plūmju augļu tinēju; zāglapšenēm, laputīm, mazo salnas sprīzmeti; galviņkāpostiem, ziedkāpostiem, Briseles kāpostiem, brokoļiem — pret sprādziem, balteņiem, kāpostu pūcīti, kāpostu cekulkodi, laputīm, tripšiem.

Mavrik — zirņiem pret zirņu laputīm, tumšo zirņu tinēju, svītraino zirņu smecernieku, pupu laputīm; pupām — pret svītraino zirņu smecernieku, pupu laputīm; kartupeļiem — pret persiku laputīm, pabērzu laputīm, kartupeļu laputīm, kartupeļu lapgrauzi; ziedkāpostiem, brokoļiem, Briseles kāpostiem, galviņkāpostiem — pret sprādziem, persiku laputīm, vabolēm.

Nimazals e.k. — kartupeļiem pret kartupeļu lapgrauzi; gurķiem — pret laputīm, tiklēcīti, tripšiem, siltumnicu baltblusīņu; tomātiem — alotājmušām, laputīm, tiklēcīti,

tripšiem, siltumnicu baltblusīņu; kāpostiem — pret laputīm, kāpostu cekulkodi, kāpostu pūcīti, balteņiem; ābelēm — pret laputīm, sprīzmešiem, augļu koku sarkano tiklēcīti.

Sumi-alfa 5 e.k. — galviņkāpostiem, Briseles kāpostiem pret sprādziem, balteņiem, kāpostu pūcīti.

Limacīdi

Ferramol, Gusto — dažādiem kultūraugiem pret gliemežiem.

Repelenti

Cervacol Extra, Plantskids š.p., WAM extra — lapu kokiem un skuju kokiem pret aļņiem, staltbriežiem, stīrnām.

Trico — lapu kokiem, skuju kokiem, vinogām, melnajam plūškokam pret aļņiem, staltbriežiem, stīrnām.

VAAD informācija

Lappusi sagatavoja L. Kirillova

Deputātu un amatpersonu deklarētie ienākumi 2015. gadā

Ko deklarējuši Preiļu novada domes deputāti un amatpersonas

MARUTA PLIVDA, Preiļu novada domes priekšsēdētāja, Latgales plānošanas reģiona atbilstības padomes locekle, biedrības "Sabiedriskais centrs "Liči"" valdes priekšsēdētāja, biedrības "Savai skolai" valdes locekle, zemnieku saimniecības "Jaunaudzes" īpašnice, deklarējuši Preiļu novada domē saņemto atalgojumu – 19 268 eiro (2014. gadā – 7628 eiro), SIA "Latgales Finanšu Konsultācijas" saņemtās dividendes – 5154 eiro, Latgales plānošanas reģionā saņemto atalgojumu – 213 eiro, no VSAA saņemto pabalstu – 546 eiro. Deklarēts īpašums – zeme Preiļu un Aizkalnes pagastā, būve Preiļu pagastā, zemes un ēkas nekustams īpašums Preiļu pagastā.

JURIS KOVALEVSKIS, Preiļu novada domes deputāts, zemnieku saimniecības "Jurģiši" īpašnieks, deklarācijā uzrādījis Preiļu novada domē saņemto atalgojumu – 4320 eiro (2014. gadā – 11 427 eiro). Deklarēta zeme un ēkas īpašumā Pelēču pagastā, akciju sabiedrības "Ventspils nafta" deviņas akcijas, divi traktori, piekabe, vieglais pasažieru auto (ražoti līdz 2000. gadam), vieglā automašīna "Chrysler Voyager" (ražota 2004. gadā).

LAURIS PASTARS, Preiļu novada domes deputāts (2016. gadā deputāta darbība pārtraukta sakarā ar iecelšanu citā amatā), domes priekšsēdētāja vietnieks, sociālais darbinieks, deklarējis Preiļu novada domē saņemto algu – 16 885 eiro (2014. gadā – 14 849 eiro) un citus ienākumus – 38 eiro, subsīdijas no LAD – 3996 eiro, pabalstu no VSAA – 506 eiro. Uzrādīts dzīvoklis Preiļos, zeme un ēkas Saunas pagastā un Riebiņu novada Rušonas pagastā īpašumā, traktors (ražots līdz 2000. gadam) īpašumā un vieglais plašlietojuma auto "Nissan X Trail" (ražota 2004. gadā) valdījumā. Deklarētas parādsaistības – 20 028 eiro (2014. gadā – 9247 un 13 000 eiro).

JURIS ERTS, Preiļu novada domes deputāts, Preiļu Valsts ģimnāzijas direktora vietnieks informātikas jautājumos, informācijas tehnoloģiju centra vadītājs, deklarējis Preiļu novada domē saņemto atalgojumu 23 872 eiro (2014. gadā – 23 692 eiro). Deklarēts dzīvoklis Preiļos, zeme un ēkas nekustamais īpašums Riebiņu novada Rušonas pagastā īpašumā, deviņas Latvijas Krājbankas kapitāla daļas, vieglā automašīna "Volvo S80" (ražota 2002. gadā) īpašumā.

INTA ZIEMELE, Preiļu novada domes deputāte, zemnieku saimniecības "Dižarāji" grāmatvede, deklarējuši Preiļu novada domē saņemto atalgojumu – 2100 eiro (2014. gadā – 320 eiro), akciju sabiedrībā "Preiļu siers"

saņemtās dividendes – 786 eiro, zemnieku saimniecībā "Dižarājs" saņemto algu – 4320 eiro. Deklarēts zemes un ēkas nekustams īpašums Aizkalnes pagastā, 4370 akcijas akciju sabiedrībā "Preiļu siers".

LIGITA PAUNIŅA, Preiļu novada domes deputāte, Preiļu Valsts ģimnāzijas direktore, deklarācijā uzrādījusi Preiļu novada domē saņemto algu – 16 332 eiro (2014. gadā – 16 559 eiro), divus dzīvokļus Preiļos īpašumā, zemes un ēkas nekustamo īpašumu Preiļu pagastā kopīpašumā.

JĀZEPS ŠNEPSTS, Preiļu novada domes deputāts (2016. gadā deputāta pilnvaras noliktas), zemnieku saimniecības "Lidums" īpašnieks, akciju sabiedrības "Preiļu siers" valdes priekšsēdētājs, akciju sabiedrības "Krāslavas piens" valdes loceklis, SIA "Sēļi" valdes loceklis, kooperatīvās sabiedrības "Latvijas piensaimnieku centrālā savienība" valdes loceklis, SIA "Agrofirma "Turība"" valdes priekšsēdētājs, akciju sabiedrības "Latgales piens" valdes loceklis, deklarējis Preiļu novada domē saņemto atalgojumu – 661 eiro (2014. gadā – 794 eiro). Deklarēti ienākumi no saimnieciskās darbības un komercdarbības – 3680 eiro un 1088 eiro, ienākumi no "Swedbank Atklātais Pensiju fonds" – 1680 eiro, alga akciju sabiedrībā "Preiļu siers" – 78 000 eiro, dividendes akciju sabiedrībā "Preiļu siers" – 170 715 eiro, alga akciju sabiedrībā "Krāslavas piens" – 2920 eiro, SIA "Agrofirma "Turība"" – 3042 eiro, akciju sabiedrībā "Latgales piens" – 5770 eiro, pabalsts no VSAA – 751 eiro.

Deklarācijā uzrādīta zeme un ēkas īpašumā Aizkalnes un Riebiņu pagastā, zeme Saunas pagastā, zemes un ēkas nekustamais īpašums Preiļos kopīpašumā, 1 138 104 akcijas akciju sabiedrībā "Preiļu siers". Deklarēts traktors un lauksaimniecības tehnika (ražoti līdz 2000. gadam) īpašumā, skaidras naudas uzkrājums 9000 eiro, bezskaidras naudas uzkrājums 7371 eiro.

Veikti darījumi: saņemti aizdevumi 10 000 dolāru un 25 000 eiro apmērā, veikti pirkumi par 15 134 un 9043 eiro, atmaksāta aizdevuma pamatsumma un kredītprocents – 65 164 eiro un 25 023 eiro, veikts aizdevums – 15 000 eiro un 16 193 eiro, aizdevuma atmaksā – 5000 eiro, atmaksāts aizdevums – 16 193 eiro.

Uzrādītas parādsaistības – 10 000 dolāru, 240 000 eiro, izsniegtais aizdevums – 13 529 eiro.

JURIS URTĀNS, Preiļu novada domes deputāts, ārsts ginekologs, J.Urtāna zemnieku saimniecības "Gundegas" īpašnieks, SIA "Medical plus" ginekologs, dzemdību speciālists, deklarējis Preiļu novada domē saņemto atalgojumu – 1610 eiro (2014. gadā – 954 eiro), SIA

"Lāzers" saņemto algu – 8995 eiro, SIA "Medical plus" saņemto algu – 2843 eiro, apdrošināšanas atlīdzību – 2610 eiro, algu no Jura Urtāna – 725 eiro, ienākumus no saimnieciskās un komercdarbības – 796 eiro.

JURIS VUCĀNS, Preiļu novada domes deputāts, SIA "JV Pro" valdes loceklis, SIA "Sātys" vadītājs/direktors/pārvaldnieks (komercpakalpojumos), valdes loceklis, deklarējis Preiļu novada domē saņemto atalgojumu – 1805 eiro (2014. gadā – 1626 eiro). Deklarēti Livānu novada domē un no Rēzeknes dažādām organizācijām saņemtie honorāri un citi ienākumi: 460, 890, 311, 377, 300, 407 eiro, no Autortiesību un komunikācijas konsultāciju aģentūras/Latvijas Autoru apvienības saņemtais honorārs – 105 eiro, SIA "Sātys" nopelnītā alga – 2092 eiro. Uzrādītas automašīnas "Citroen Berlingo" (ražota 2003. gadā), "Mercedes Benz 190" (ražota līdz 2000. gadam) īpašumā, zeme un ēkas nekustamais īpašums Aizkalnes pagastā īpašumā.

INETA LIEPNIECE, Preiļu novada domes deputāte, sociālās, izglītības un kultūras jautājumu komitejas vadītāja, Latgales plānošanas reģiona uzņēmējdarbības konsultante, Dienvidlatgales NVO atbalsta centra eksperte, Viduslatgales pārnovadu fonda darba vadītāja, Nodarbinātības valsts aģentūras komisijas locekle, Preiļu nevalstisko organizāciju centra projekta vadītāja, deklarējis Preiļu novada domē saņemto atalgojumu – 12 845 eiro (2014. gadā – 10 287 eiro), Latgales plānošanas reģionā saņemto algu – 2999 eiro, ienākumus no saimnieciskās un komercdarbības – 9072 eiro, algu Dienvidlatgales NVO atbalsta centrā – 787 eiro, pabalstu no VSAA – 260 eiro. Deklarēts dzīvoklis īpašumā Preiļos.

VALENTĪNA LINIŅA, Preiļu novada domes deputāte, Salas pamatskolas direktore, Latvijas Bērnu fonda valdes locekle, deklarācijā uzrādījusi Preiļu novada domē saņemto algu – 13 412 eiro (2014. gadā – 13 155 eiro), pensiju no VSAA – 8279 eiro. Deklarēts dzīvoklis Preiļos īpašumā, būve Riebiņu novada Rušonas pagastā kopīpašumā.

AIGARS ZĪMELIS, Preiļu novada domes deputāts, SIA "AV NAMI" valdes loceklis, SIA "Primo food" komercdirektors, SIA "AMV Centrs" valdes priekšsēdētājs, SIA "Preiļu namsaimnieks" projektu vadītājs, SIA "AMV 49" valdes priekšsēdētājs, SIA "Primo KK" projektu vadītājs, "Liepu iela 21" valdes priekšsēdētājs, SIA "Labu projektu serviss" valdes loceklis, deklarējis Preiļu novada domē saņemtos 1890 eiro (2014. gadā – 1306 eiro), SIA "AV Nami" nopelnīto algu – 4265 eiro, SIA "Primo food" saņemto algu – 4320 eiro, SIA "AMV Centrs" – 4320 eiro, SIA "Preiļu namsaimnieks" – 8640 eiro, SIA "Labu

projektu serviss" – 8640 eiro, ienākumus no saimnieciskās darbības un komercdarbības – 8400 eiro un 14 280 eiro.

Deklarēts īpašums – divi dzīvokļi Preiļos, zeme Preiļos, kopīpašumā zeme Preiļu pagastā, 100 kapitāla daļas SIA "Būvteks", 67 kapitāla daļas SIA "AMV centrs" un 67 – SIA – "AMV 49", 10 – SIA "Labu projektu serviss".

Deklarācijā uzrādītas parādsaistības – 46 590 eiro, izsniegtie aizdevumi – 29 168 eiro un 106 715 eiro.

ĀRIJS VUCĀNS, Preiļu novada domes deputāts, SIA "Arka Preiļi" valdes priekšsēdētājs, deklarācijā uzrādījis Preiļu novada domē saņemto atalgojumu – 1760 eiro (2014. gadā – 1880 eiro), SIA "Arka Preiļi" nopelnīto algu – 4430 eiro. Deklarēts īpašums: zeme un ēkas Preiļos un Vārkavas novadā, uzrādītas 70 kapitāla daļas SIA "Arka Preiļi".

VLADIMIRS HARITONOVS, Preiļu novada domes deputāts, SIA "Preiļu saimnieks" iepirkuma komisijas priekšsēdētāja vietnieks, nodaļu vadītājs, deklarējis Preiļu novada domē saņemto algu – 2160 eiro (2014. gadā – 1840 eiro), SIA "Preiļu saimnieks" nopelnīto algu – 11 542 eiro, ienākumus no saimnieciskās un komercdarbības – 114 un 1850 eiro, pensiju no VSAA – 5369 eiro. Deklarēts īpašums: dzīvoklis, zeme Preiļos, zeme Riebiņu novada Rušonas pagastā, kopīpašums: zemes un ēkas Preiļos un Rušonas pagastā. Uzrādītas 40 akcijas SIA "Similars". Deklarēts traktors un lauksaimniecības tehnika (ražoti līdz 2000. gadam).

JĀNIS ANSPOKS, Preiļu novada domes deputāts, SIA "Preiļu slimnīca" valdes priekšsēdētājs (līdz 2015. gada septembrim) un ārsts, SIA "Daugavpils reģionālā slimnīca" un SIA "ABAKS AA" ārsts, deklarējis Preiļu novada domē saņemto algu – 1530 eiro (2014. gadā – 1706 eiro), SIA "ABAKS AA" nopelnīto algu 8580 eiro, SIA "Preiļu slimnīca" saņemto algu – 18 027 eiro, SIA "Daugavpils reģionālā slimnīca" – 3320 eiro, pensiju no VSAA 3954 eiro, apdrošināšanas atlīdzību – 3326 eiro. Deklarēts īpašums valdījumā Preiļos, automašīna "KIA Sorento" (ražota 2007. gadā). Deklarēti bezskaidras naudas uzkrājumi: 5945, 228, 1944, 600 eiro.

VLADIMIRS IVANOVS, Prei-

ļu novada domes izpilddirektors, iepirkuma komisijas priekšsēdētājs, Preiļu novada domē saņemtais atalgojumu 17 050 eiro apmērā, pabalstu no VSAA – 389 eiro. Deklarēts īpašums – dzīvoklis Preiļos, zeme Aizkalnes un Rušonas pagastā, pārējie īpašumi Preiļos valdījumā. Deklarācijā uzrādīta vieglā automašīna (ražota līdz 2000. gadam) un automašīna "Ford S – Max" (ražota 2011. gadā, reģistrēta – 2015. gadā) īpašumā. Deklarēti bezskaidras naudas uzkrājumi – 4500 eiro. Veikts pirkums par 12 000 eiro, pirkums par 2500 eiro, ziedojums – 200 eiro.

Pagastu pārvalžu vadītāju ienākumi

RAIMONDS RUBINS, Preiļu novada Saunas pagasta pārvaldes vadītājs, zemnieku saimniecības "Dižozols" īpašnieks, deklarējis Preiļu novada domē saņemto atalgojumu – 11 941 eiro (2014. gadā – 11 557 eiro), ienākumus no saimnieciskās un komercdarbības – 39 973 eiro. Deklarēts īpašums: zeme un ēkas Saunas pagastā, divas vieglās plašlietojuma automašīnas, divas vieglās pasažieru automašīnas, piekabe, motocikls (ražoti līdz 2000. gadam) īpašumā.

IVETA STAŠULĀNE, Preiļu novada Pelēču pagasta pārvaldes vadītāja, deklarējuši Preiļu novada domē saņemto atalgojumu – 11 880 eiro (2014. gadā 11 275 eiro), pabalstu no VSAA – 136 eiro, pensiju no VSAA – 4468 eiro.

Deklarēta vieglā pasažieru automašīna "Volvo S60" (ražota 2004. gadā) īpašumā.

GUNTA UZULEVIČA, Preiļu novada Aizkalnes pagasta pārvaldes vadītāja, deklarējuši Preiļu novada domē saņemto atalgojumu – 10 131 eiro (2014. gadā – 9785 eiro). Deklarēts dzīvoklis īpašumā Preiļos.

Saeimas deputāta ienākumi

ALDIS ADAMOVIČS, LR Saeimas deputāts, deklarējis Saeimā nopelnītos 34 750 eiro, zemi un ēkas Preiļos, zemi Saunas pagastā īpašumā un Riebiņu novada Rušonas pagastā kopīpašumā, vieglo automašīnu "Toyota Avensis" (ražota 2004. gadā) īpašumā un vieglo pasažieru automašīnu "Hyundai Sonata" (ražota 2006. gadā) valdījumā. Deklarēti 757 finanšu instrumenti.

Informācija par citu novadu deputātu un amatpersonu ienākumiem 2015. gadā tiks publicēta turpmākajos numuros.

Tekstā izmantoti saīsinājumi: LAD – Lauku atbalsta dienests, VSAA – Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra.

No deklarācijās uzrādītā kustamā īpašuma ražošanas gads publicēts tikai tiem transporta līdzekļiem, kas laisti klajā, sākot ar 2000. gadu. Nav publicēti arī deklarācijās uzrādītie ienākumi un darījumi, kas ir mazāki par 100 eiro. Publicējot deklarētos ienākumus laikrakstā, norādītas summas eiro, neuzrādot centus.

Ziņas sagatavotas, izmantojot Valsts ieņēmumu dienesta publiskojamo datu bāzi.

Piešķirts līdzfinansējums mazo un vidējo komercsabiedrību un saimnieciskās darbības veicēju projektu īstenošanai

Preiļu novada domes sēdē tika apstiprināti mazo un vidējo komercsabiedrību un saimnieciskās darbības veicēju projektu līdzfinansēšanas konkursa rezultāti.

Izskatot iesniegto projektu vērtēšanas sēdes protokolu, domes deputāti nolēma atbalstīt vērtēšanas komisijas lēmumu un piešķirt līdzfinansējumu vairāku mazo un vidējo uzņēmumu projektu īstenošanai.

50% domes līdzfinansējuma no kopējām projekta izmaksām piešķirts vairāku projektu īstenošanai:

✓ SIA "BE UN BE" projektam "SIA "BE UN BE" sniegto pakal-

pojumu un produktu ražošanas efektivitātes paaugstināšana" – 1285,63 eiro,

✓ saimnieciskās darbības veicēja Jāņa Zieds-Ziedīņa projektam "Saimnieciskās darbības materiāli tehniskās bāzes uzlabošana" – 1398 eiro,

✓ SIA "LAKIJS" projektam "SIA "Lakijs" IT aprīkojuma atjaunošana" – 1358,27 eiro,

✓ saimnieciskās darbības veicējas Astrīdas Vucānes/MANA FAKTŪRA projektam "Sveinīru un reklāmas darbnīcas "Mana Faktūra" materiāli tehniskās bāzes pilnveidošana darbības nodrošināšana" – 1294,70 eiro,

✓ saimnieciskās darbības veicēja Pētera Romanova projektam "Lauku mājas "Valērija" infras-

truktūras uzlabošana un esošo pakalpojumu efektivitātes paaugstināšana" – 822 eiro,

✓ Jura Zimeļa projektam "Automašīnu aprūpes darbnīcas izbūve" – 1344,84 eiro,

✓ saimnieciskās darbības veicējas Ritas Fadejevas projektam "Digitālās spoguļkameras iegāde foto pakalpojumu jomas attīstīšanai Preiļu novadā" – 600 eiro,

✓ SIA "TU LAUKI" projektam "SIA "TU LAUKI" biroja telpu labiekārtošana" – 980 eiro,

✓ saimnieciskās darbības veicējas Ilzes Atvaras-Briškas projektam "Mājražošana – konditorejas izstrādājumu ražošana" – 814 eiro.

Domes līdzfinansējums 1400 eiro apmērā piešķirts se-

jojošu projektu īstenošanai:

✓ SIA EVRO WOOD projektam "Metāla apstrādes ražošanas ceha paplašināšana",

✓ SIA "Primo Food" projektam "Mūsdienīga un interaktīva Latgales identitātes veikala izveide Preiļos",

✓ saimnieciskās darbības veicējas Līgas Gzibovskas projektam "Atpūties un relaksējies ūdens klubā!",

✓ SIA "AKOTEHNIKA" projektam "Materiāli tehniskās bāzes pilnveidošana jauna pakalpojuma attīstībai",

✓ saimnieciskās darbības veicēja Evitas Piļščikovas projektam "Atpūtas vietas – kempinga "Duni" piedāvājuma daudzveidības radīšana". Kopējā līdzfinan-

sējumam nepieciešamā summa sastāda 16 897,44 eiro.

Līdzekļi 20 000 eiro apmērā uzņēmumu projektu līdzfinansēšanai tika paredzēti pašvaldības budžetā. Kā pastāstīja Preiļu novada Uzņēmējdarbības centra vadītāja Ineta Liepniece, neizlietotā summa tiks novirzīta konkursa līdzfinansēšanai nākamajā gadā.

Atklātais projektu konkurss tika organizēts saskaņā ar pašvaldībā apstiprināto mazo un vidējo komercsabiedrību un saimnieciskās darbības veicēju projektu līdzfinansēšanas konkursa nolikumu.

M.Paegle,
Preiļu novada domes
sabiedrisko attiecību
speciāliste

Aglonas internātvidusskolas skolēni izzina Latvijas vēsturi un dabas bagātības

Kad marta beigās Aglonas internātvidusskola saņēma Monreālas Latviešu sabiedriskā centra atbalstu un sertifikātu projektam „Pētīsim un izzināsim Latvijas vēsturi”, sākās gatavošanās ekskursijai.

Aglonas internātvidusskolas vēstures skolotāja **Dzintra Rateņiece** stāsta, ka skolēni rakstīja stāstus par lielo akmeni un zīmēja stikla priekšmetus, jo plānojam apmeklēt Nicgales lielo akmeni un Livānu stikla muzeju. "Pirms ekskursijas noskatījāmies dokumentālo filmu par Daugavas plostniekiem un koku pludināšanu pa Daugavu "Ātrāk par straumi".

26. maijā 37 Aglonas internātvidusskolas skolēni devās ekskursijā, lai iepazītu muzejus un dabas objektus Daugavas abos krastos.

Mācību grāmatās un enciklopēdijās ir dati par Latvijas lielāko – Nicgales lielo akmeni, bet lielākā daļa skolēnu un arī skolotājas to skatīja pirmo reizi. Vairāki skolēni atzinās – viņi nespējuši iedomāties, ka Latvijā ir tik liels akmens. Kā šis akmens nokļuvis Nicgales mežā? Varbūt tiešām ticēt teikā, ka to nesuši 12 velni, lai aizsprostotu Daugavu? Literatūras skolotājas izvēlējās labākos skolnieku stāstus par lielo akmeni, to autori savus darbus nolasi, stāvēt uz Nicgales lielā akmens.

Lai gan ārā bija tikai + 12 grādi, Jēkabpils "Sēļu sētā" to nemaz nejutām. Nodarbības par senajiem amatnieku darbiem un spēlēm bija aktīvas, interesantas un saistošas. Skolēni darbojās kalēja smēdē, zāģēja malku, mala graudus rokas dzirnavās, nesa ūdeni ar nēšiem, velēja drēbes, kūla sviestu.

Kamēr uz ugunsкура vārijās zāļu tēja, muzeja pedagoges vadībā skolēni izspēlēja spēli par kokiem, uzzināja senču gudrības, kuras noder arī patlaban aktuālajos dārza darbos.

Cik garšīgs bija pašu kultais sviests ar rudzu maizi un zāļu

tēju! Muzejā sapratām, ka seno latviešu dzīvesziņā rodami ģimenes dzīvī un ikdienas darbos noderīgi padomi.

Jēkabpils Mežaparkā izgājām Sajūtu un Lūša trasi, apskatījām Zilā karoga pludmali pie Radžu ūdenskrātuves un izjutām ātrumu, traucoties lejup pa kameršlūksnas trasi.

Nākamajā ekskursijas vietā Atašienē iepazīnāmies ar kolecionāra Jāņa Zalāna 25 gadus krāto senlietu – motociklu, formas tērpu, ieroču, mūzikas instrumentu, sadzīves priekšmetu kolekciju. Viņš ar aizrautību stāstīja par lietu vēsturi.

Skolēniem patika braukt ar senajiem transportlīdzekļiem, kurus saimnieks ir radoši pilnveidojis. Uzvelkot armijas formas tērpu, klausoties seno laiku plātes un gramofonu, skolēni varēja izjust vēsturi.

Ekskursijas noslēgumā atkal nonācām pie mūsu likteņupes Daugavas – Latgales Mākslas un amatniecības centrā Livānos. Livānu stikla muzejā gide iepazīstināja ar ekspozīciju par stikla ražošanu, nodemonstrēja svarīgāko stikla pūtēja instrumentu – pipi, izstāstīja Livānu stikla fabrikas vēsturi. Vāzes, glāzes, kausi, trauku komplekti, stikla suvenīri. Livānu stikla meistari spējuši radīt niansētu krāsu toņu traukus – istus mākslas darbus. Patika puķu laistāmais no stikla, bumbas un stikla lustra, par kuru sajūsmiņājusies arī japāņu tūristi. Uzzinājām, ka pēdējā Brīvības pieminekļa restaurācijā iesaistījusies arī Livānu stikla meistari.

Meitenes aprīņoja Livānu audēju pacietību, jo viņas ir izaudušas garāko tautisko jostu – 94 metri. Amatniecības centrā iepazīnām arī ekspozīciju par Latgales amatniekiem 19. gadsimtā, mūsdienu audēju, rokdarbnieču darbus. Daudzi uzzināja, kā sauc rīkus, kuri ir skolēnu lauku mājās pie vecvecākiem.

Sajā ekskursijā bija daudz jauku un neaizmirstamu emociju. Paldies Monreālas Latviešu sabiedriskajam centram par 400 eiro atbalstu ekskursijai.

Atbalsta iesniegumus un piešķir līdzekļus

Kārtējā Preiļu novada domes sēdē deputāti skatīja biedrības "Latvijas Sarkanais Krusts" iesniegumu par līdzekļu piešķiršanu pakalpojumu nodrošināšanai patversmes/atskurbtuves klientiem. Lai nodrošinātu pakalpojumu, tika piešķirti 350 eiro porolona matraču ar ūdensnecaurīdīgu pārvalku iegādei. Līdzekļi paredzēti no novada domes budžeta sadaļas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem".

Deputāti izskatīja arī Latvijas ūdensslēpošanas un veikborda federācijas iesniegumu par līdzekļu iedalīšanu Lūkasa Vucāna dalībai Eiropas un Āfrikas čempionātā ūdensslēpošanā jauniešiem, kas norisināsies no šī gada 10. augusta līdz 14. augustam Recetto pilsētā (Itālija). Pašvaldības deputāti nolēma piešķirt naudas līdzekļus 1000 eiro apmērā Lūkasa Vucāna dalībai čempionātā.

Jaunie mākslinieki ciemojas Igaunijā



● Klosters dārzā. Skaisti...

Preiļu mūzikas un mākslas skolā gada noslēgums atnācis ar savilņojošiem piedzīvojumiem Igaunijā un cerībām uz jauniem izaicinājumiem nākotnē, stāsta mākslas nodaļas vadītāja Marianna Abricka.

30. un 31. maijā mākslas nodaļas skolēnu grupa un skolotāji devās pieredzes apmaiņas braucienā uz Kohtla Jarvi. Pilsētā pavadījām salīdzinoši neilgu laiku, bet redzētais atstāja neaizmirstamus iespaidus. Mākslas skolas direktors Aleksandrs Dikošenko bija saplānojis fantastiskas ekskursijas. Bijām nolaidušies pazemē un iepazīnāmies ar ārkārtīgi smagajiem darba apstākļiem šahtās, apskatījām

skaistu klosteri, nedaudz iepazīnāmies ar mūķeņu ikdienu un priecājāmies par skaisti sakoptajiem dārziem. Apmeklējām daudz dažādas skolēnu un profesionālu mākslinieku izstādes. Iebīdām Somu jūras līci un apbrīnojām dabas skaistumu.

Mums bija gods tikties ar šīs pilsētas mēru, kas bija parūpējies, lai mūsu skolotāju un audzēkņu delegācijai nekā netrūktu. Tikām garšīgi ēdināti un izmitināti pilsētas skaistākajā viesnīcā. Brauciena mērķis bija iepazīties ar mākslas un mūzikas mācīšanas tradīcijām citā valstī un uzsākt veidot sadarbības plānu. Aizvedām mūsu skolas

audzēkņu radošos darbus. Līdz augusta beigām tie priecēs Kohtla Jarves iedzīvotājus.

Mums jau ir izveidojusies lieliska sadarbība ar mākslas un mūzikas skolām Utenā. Katrā valstī mākslas un mūzikas mācīšanā ir kas savādāks, interesants un radošajā darbā ļoti noderīgs.

Ja izdosies iecerētais, tad jau nākošajā vasarā Preiļos varētu tikt organizēts starptautisks bērnu plenērs. Tam, protams, ir nepieciešami līdzekļi, bet, ja ļoti sapņo, tad sapņi mēdz arī piepildīties, teic Marianna Abricka. Bērniem tā būtu izcila pieredze, bet Preiļu iedzīvotājiem – skaista izstāde.

Lappusi sagatavoja L. Kirillova

Aicina pieteikties trūcīgas ģimenes ar bērniem palīdzības saņemšanai

Ģimenes no Livānu novada un apkārtnē novadiem, kurās aug mazuļi līdz divu gadu vecumam, un kurās ir apgrūtināta materiālā situācija (iegūts trūcīgas/maznodrošinātas ģimenes statuss, iestājusies krīzes situācija vai tamlīdzīgi), var vērsties Livānu biedrībā „Baltā māja” palīdzības saņemšanai.

Biedrība sadarbojas ar fondu „Ziedot.lv” un Valmieras novada fondu programmā „Palidzi trūcīgiem mazuļiem!”, kas nodrošina katru otro mēnesi autiņbiksītes un piena maisījumus ģimenēm krīzes situācijā. Līdz šim palīdzību saņēmušas vidēji 30 ģime-

nes mēnesī. Lai saņemtu palīdzību, jāierodas biedrības birojā Stacijas ielā 2, Livānos, otrajā stāvā un jāaizpilda iesnieguma anketa, uzrādot trūcīgā/maznodrošinātā statusu vai arī jāizstāsta par situāciju, kādā ģimene nonākusi, – kāpēc palīdzība ir nepieciešama. Pagastu iedzīvotāji var vērsties arī pie saviem sociālajiem darbiniekiem.

Lai saņemtu palīdzību jūlija un augusta mēnešiem, pieteikuma anketa jāiesniedz līdz 5. jūlijam.

Akcijai „Palidzi trūcīgiem mazuļiem!” ziedot var ikviens, iegādājoties „Maxima” tikla veikalos produktus, kas ir marķēti ar akcijas uzlīmi, kā arī ziedojot ziedojumu kastītēs pie „Maxima” veikalu kasēm.

Pedagogu Izcilības balvai Livānu uzņēmums piešķir vairāk kā 20 000 eiro

Šķiedras optikas izstrādājumu ražošanas kompānija SIA „Z-Light”, kas izvietojusies Livānu industriālajā zonā un kurā nodarbināti vairāk kā 100 strādājoši, šogad Livānu novada pedagogu Izcilības balvai piešķirusi 20 250 eiro lielu ziedojumu, informē Livānu novada pašvaldības sabiedrisko attiecību un ārējo sakaru daļa.

Izcilības balva pedagogiem nodibināta ar mērķi motivēt skolotājus padziļinātā darbam ar skolēniem. Pedagogu atalgojuma sistēma valstī nemotivē skolotāju ieguldīt papildus darbu, lai virzītu skolēnus uz izcilēm sasniegumiem.

Lai skolēns sasniegtu izcilus rezultātus valsts un starptautiskā līmenī, neatsverama loma ir skolotāja papildus darbam ar skolēnu.

Balvas skolotājiem tiek pasniegtas augustā, skolotāju konferences laikā, kad izvērtēti visi aizvadītā mācību gada sasniegumi.

Izcilības balva tika nodibināta 2013. gadā, un vidēji gadā to saņem līdz 20 novada pedagogiem.

Šogad pirmo reizi kādam no pedagogiem plānots pasniegts īpašo – Ekselences balvu – 5000 eiro apmērā.

Jāatgādina, ka jau 11 gadus arī Livānu novada studentiem tiek piešķirts uzņēmēju atbalsts – stipendijas studijām augstskolās.

Savukārt no 2016./2017. mācību gada Livānos darbu uzsāks arī Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas filiāle, kurā par valsts budžeta līdzekļiem būs iespēja studēt Mašīnbūves/Mehatronikas speciālistātē. Tieši pēc šīs jomas speciālistiem ir vislielākais pieprasījums ražošanas uzņēmumos, kas studējošajiem nodrošina arī prakses vietas.

Centīgāko skolēnu un skolotāju apbalvošanai mācību gada noslēgumā arī Livānu novada dome katru gadu piešķir ievērojamus līdzekļus. Šogad šim mērķim atvēlēti 11 000 eiro, apbalvojumi tika pasniegti 27. maijā un 1. jūnijā pasākumos Livānu novada kultūras centrā.

Grāmata par laikiem un stiprām personībām



● Ērika Hānberga (attēlā centrā) grāmata „Atgūšana un iegūšana saprātā un neprātā” ir stāsts par laikiem un stiprām personībām. Tiekoties ar Vārkavas novada iedzīvotājiem, to uzsvēra arī autors. Attēlā pa kreisi: cietes ražošanas uzņēmuma dibinātājs Andrejs Hansons no Alojas novada, pa labi: apgāda „Jumava” valdes priekšsēdētājs Juris Visockis.

Dažāda gadagājuma cilvēki aizvadītās piektdienas pēcpusdienā pulcējās Vārkavas novada kultūras centra zālē, kur notika Ērika Hānberga grāmatas „Atgūšana un iegūšana saprātā un neprātā” atvēršanas svētki. Grāmata ir par Latviju kopumā, par laikiem un pārmaiņām, dažādām situācijām, kā arī par stipriem cilvēkiem. Klātesošos uzrunāja Vārkavas novada domes priekšsēdētāja Anita Brakovska, uzsvērot, ka trīs gadu laikā žurnālists, rakstnieks un publicists Ēriks Hānbergs un apgāda „Jumava” valdes priekšsēdētājs Juris Visockis Vārkavas novadu apmeklēja jau otro reizi, kā arī to, ka tas noticis, pateicoties vietējiem zemniekiem – Rutai Norkārklei un viņas ģimenei, dēlam Gustavam, kuru darbaspējas un darba tikums, vērienīgā saimniecība arī aprakstīti jaunajā grāmatā kopā ar stāstiem par citu novadu ļaudīm.

Uz grāmatas atvēršanas svētkiem bija ieradies arī Alojas novada domes priekšsēdētājs Valdis Bārda un šī novada uzņēmējs Andrejs Hansons, kuri, tāpat kā Norkārkļu ģimene, ir Ērika Hānberga jaunās grāmatas varoņi.

Ļoti svarīgi ir tas, ka šajā grāmatā ir stāsts nevis par lielajām pilsētām, bet par laukiem, tā dod ticību, ka attīstība laukos būs. Grāmata apliecina, ka lauki ir tā vieta, kur notiek istā dzīve. Ja gribam, lai mūsu bērni aug veselīgi un spēcīgi, tad tieši lauki viņiem dod šādu pamatu, savā uzrunā uzsvēra Alojas pašvaldības vadītājs, vēlot Vārkavas novadam tālāku attīstību.

Mūsu paaudzes cilvēkiem tas ir neaizmirstami, – savā mūžā piedzīvot divas dažādas iekārtas, tā saukto attīstītu sociālismu un kapitālismu, uzrunājot klātesošos, teica Andrejs Hansons. Viņš izveidoja SIA „Aloja – Starkelsen” – uzņēmumu, kurš nodarbojas ar cietes ražošanu un nu jau kļu-



● Vārkavas novada iedzīvotāji uz tikšanos ar rakstnieku Ēriku Hānbergu ieradās kuplā skaitā. Foto: I.Kirilova

vis pasaulslavens. Pirmsākumos tā bija spirta ražotne.

Norkārkļu ģimene, kura saimnieko ar bioloģiskām metodēm, pārstāvēja Gustavs Norkārkli, kurš uzsvēra, ka ikvienam ir jābūt lokālpatriotam, savas mājas, sava pagasta, novada patriotam, jo no tā izveidojas patriotisms pret savu valsti, aicināja neiznīcināt savu zemi ar pārmerīgu ķīmijas lietošanu.

Par grāmatas tapšanu un apgāda „Jumava” jaunumiem pastāstīja Juris Visockis.

To, cik sarežģītu uzdevumu esmu sev izvirzījis, sapratu tikai tad, kad sāku rakstīt, sacīja grāmatas „Atgūšana un iegūšana saprātā un neprātā” autors Ēriks Hānbergs, proti – salikt kopā Grobiņu, Vārkavu un Aloju. Taču saikne ir ļoti būtiska un savienojosa – stāsts par sakarīgāku, veselīgāku dzīvošanu un saimniecību. Sākums Grobiņā, kur zemnieks Imants Heinackis bija bioloģiskās lauksaimniecības sācējs Latvijā. Turpinājumā – Vārkavas novada Rožkalnu pagasta zemnieku saimniecība „Salenieki”, kurā saimnieko Norkārkļu ģimene. Ruta Norkārkle gadu gaitā kļuva Latvijas bioloģiskās

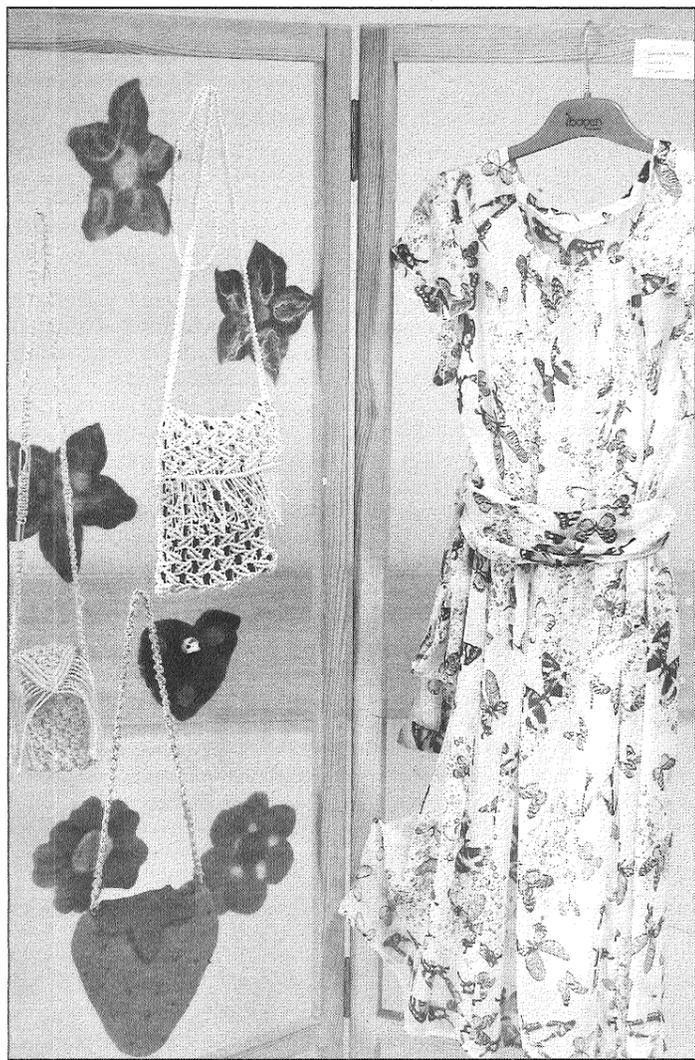
asociācijas vadītāja. Dēls Gustavs turpina mātes iesākto un nu ir Latvijas bioloģiskās lauksaimniecības asociācijas vadītājs ar vārdu Zemkopības ministrijā un Briseļē. Trešais punkts – Aloja. Meklējot, kur ir Imanta Heinacka – bioloģiskās saimniecības iesācēja – vistālākais sasniegums, atklājās, ka tas ir Alojā – kādreizējais stērķeles un spirta brūzis, tagad – viens no Eiropā un pasaulē attīstītākajiem cietes uzņēmumiem. Daļa no šīs produkcijas top no bioloģiski audzētiem kartupeļiem. Simboliski tas atēlots, parādot bioloģiskās saimniecības aizsākumu Grobiņā, tālāk – lauku viensētu Vārkavas novadā līdz bioloģiskajai produkcijai, kas tiek piedāvāta pasaulei. Šādā veidā – gan intervējot, gan aprakstot – esmu centies pastāstīt par visu triju novadu personībām, kas saistīti ar bioloģisko saimniecību un ražošanu, teica autors.

Grāmatas pamattekstā un uz vākiem ir tikai četras ilustrācijas. Uz pirmā vāka attēlota Kārļa Zemdegas skulptūra „Sējējs”, ko padomju laikā nopostīja, bet kas

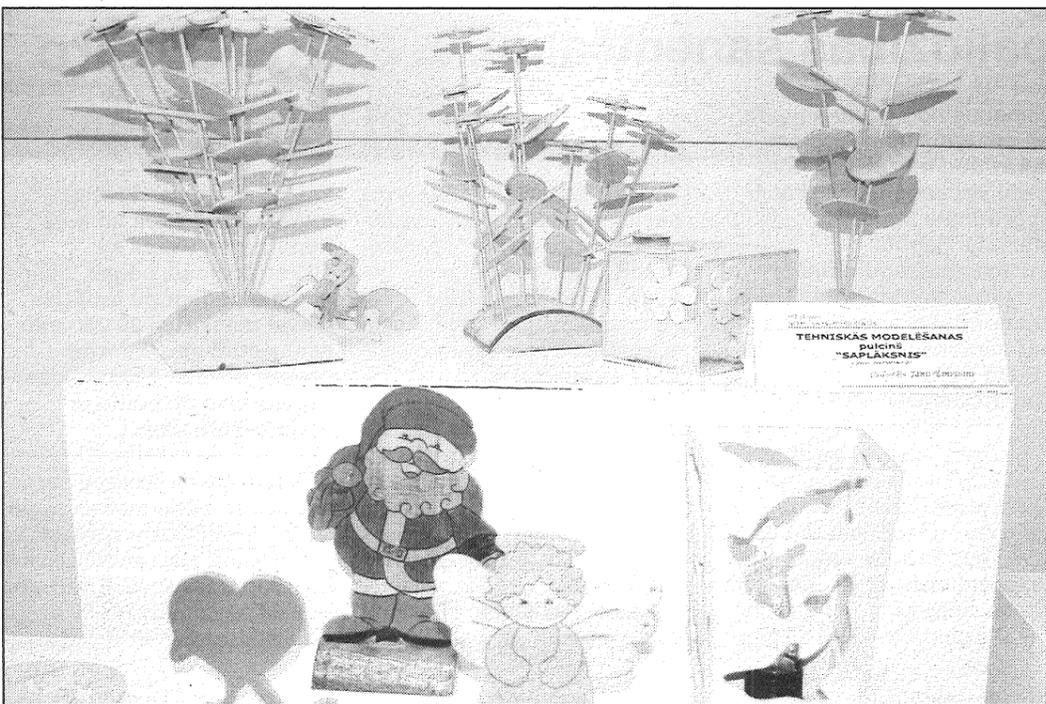
tagad ir atjaunota, taču, saglabājot rētas, ko tā ieguvusi izpostīšanas laikā. Tas ir kā atgādinājums, ka šodien esam brīvi, taču jāprojām sarētoti. Uz ceturta vāka ir Kārļa Zāles skulptūra, kurai alojieši Kārļa Ulmaņa laikos ziedoja naudu, lai tēlniekam pasūtītu skulptūru „Strēlnieks” un uzstādītu alojiešiem, kas cīnījās Brīvības kaujās. Pēckara laikā skulptūra atradās Grobiņas novadā Kapsēdes kapsētā sarkanarmiešu sektorā. Pašlaik vēl nav līdz galam atrisināta lieta par skulptūras atgriešanu Alojas novadā. Ēriks Hānbergs atzina, ka ar šīs fotogrāfijas izmantošanu vēlēties pateikt, ka turpinās okupācijas sekas, un cilvēcisko attiecību kārtošana ir daudz sarežģītības, kam vajadzīgs daudz diplomātijas. Grāmatas pirmais un ceturtais vāks sasauca, bet pa vidū ir stāstījums starp pirmskara laiku, kad uzstādīja skulptūru „Sējējs” kā simbolu zemniecībai un kā atjaunotu simbolu neatkarīgai Latvijai, un pašreizējo, sarežģīto laiku pasaulē.

Pasākumu kuplīnāja folkloras kopas „Vecvārkava” uzstāšanās.

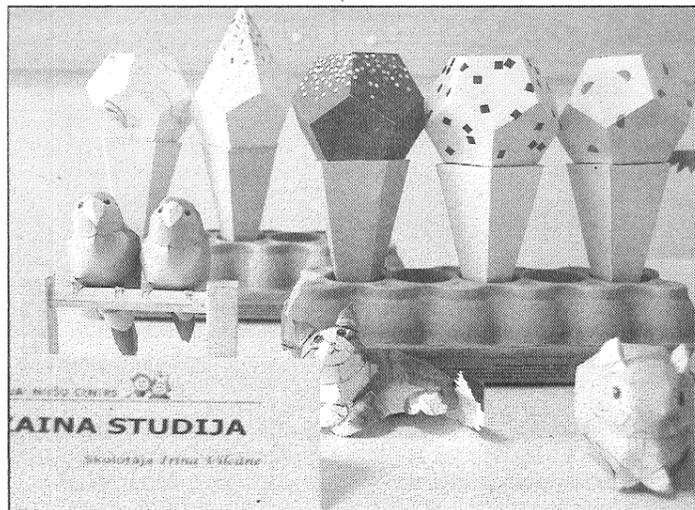
Pulciņu audzēkņu veikums — izstādē



● Bērnu un jauniešu centra pulciņos audzēkņu rokām tapušas arī lietas, kas noder ikdienā un svētkos: rotas, somiņas un pat kleita.



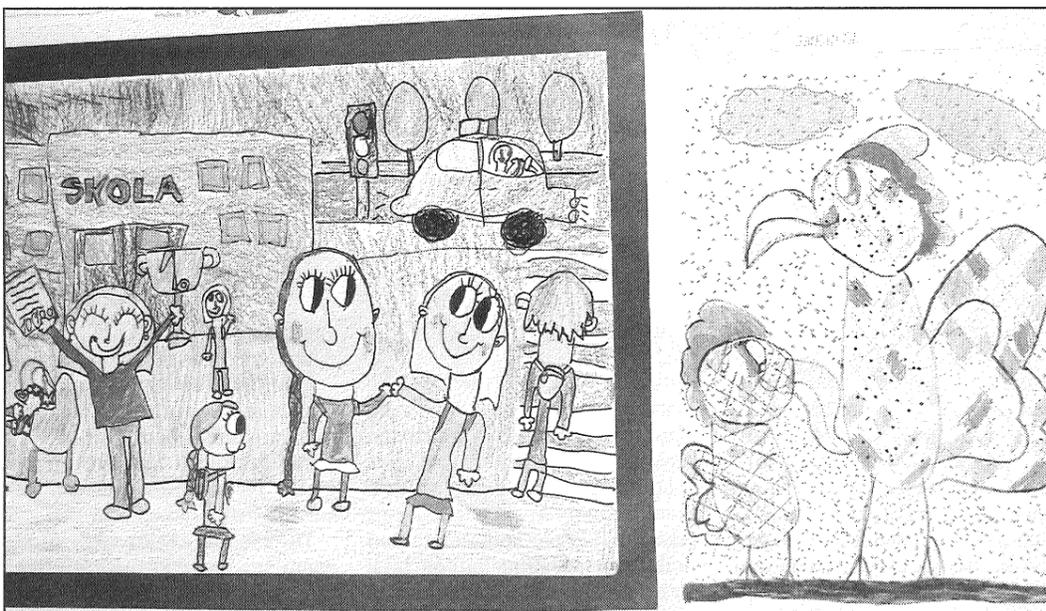
● Tehniskās modelēšanas pulciņa audzēkņi savu izdomu likuši lietā, gatavojot gan reālas, gan izfantazētas tehnikas modeļiņus.



● Dizaina studijas bērni iemācījušies, kā no papīra var izveidot dažādas lietišķas.



● Darbnīcas "Es protu" audzēkņu veikums.



● Cilvēki un vide zīmēšanas pulciņa audzēkņu skatījumā. Foto: I. Kirilova

Preiļu novada bērnu un jauniešu centrā (BJC) katru pavasari tiek rīkota plaša izstāde, kurā redzams centra audzēkņu veikums pulciņos mācību gada laikā. Tāda izstāde bija sarīkota arī šogad. Anita Kolosova, bērnu un jauniešu centra direktores vietniece, "Novadniekam" pastāstīja par pulciņiem, kuru audzēkņi piedalījās izstādē.

Darbnīcas "Es protu", kas darbojas skolotājas Vijas Kokorietes vadībā, audzēkņi iemācījušies pagatavot jaukas lietas gan filcēšanas, gan pārlošanas, gan mezglāšanas tehnikā, apguvuši miksto rotaļlietu gatavošanas māku, šūšanu.

Dizaina studijas, ko vada skolotāja Irina Vilcāne, audzēkņi iemācījušies radoši izmantot papīru. No tā var izveidot daudzveidīgas lietas, kas var noderēt svētku noformējumam, atsvaidzināt telpu interjeru ikdienā.

Vairāki BJC pulciņi darbojas

novada skolās, Preiļu 2. vidusskolā tāds ir tehniskās jaunrades pulciņš "Meistariņš", ko vada skolotāja Olga Mihailova. Ļoti aizrautīgi pulciņā darbojas 2. klases skolēns Daniils Grigorejvs, kura veikums — dažādas tehnikas modeļiņi — bija skatāms izstādē.

Bērniem jo īpaši patīk zīmēt, ļaujot vaļū savai fantāzijai. Attīstīt zīmēšanas māku pulciņa bērniem palīdz skolotājs Kazimirs Anspaks. Šī pulciņa audzēkņi mācību gada laikā piedalījušies daudzās izstādēs un konkursos, ieguvuši godalgotas vietas. Arī patlaban vairāku bērnu zīmējumi atrodas Čehijā gadskārtējā konkursa "Lidice" noslēguma izstādē.

Tehniskās modelēšanas pulciņš "Saplāksnis" darbojas Salas pamatskolā, to vada skolotājs Jānis Ernstsons. Viņa vadībā bērni iemācās no koka izgatavot dažādas figūras. Otrs BJC kokapstrādes pulciņš darbojas Priekuļu

pamatskolā skolotāja Gunāra Vjakses vadībā.

BJC tehniskās modelēšanas nodaļas (skolotāja Marija Jegorova) audzēkņi izstādē piedalījās gan ar individuālām kolekcijām, kā, piemēram, Evelīna Andersone, gan ar kolektīviem darbiem.

Keramikas pulciņa audzēkņi skolotāja Raivo Andersona vadībā ar saviem pirmajiem darbiem apliecina, ka bērniem darbošanās ar mālu šķiet aiz-

raujoša. Kaut arī darbi vēl nav tik precīzi un vienādi kā īstiem māla meistariem, tomēr pašu rokām gatavotās māla vāzes un citi trauki — apdedzināti un lietošanai gatavi — noteikti dara lepmumu pašiem autoriem, kā arī viņu ģimenēm. Šogad bērni no māla gribējuši darināt nevis sikas lietišķas, bet lielus darbus. Nepārasta ir arī keramikas pulciņa audzēkņu no māla izveidotā "modes kolekcija" — kurpes. Pulciņā

darbojas bērni no sešgadnieku vecuma līdz 5. klasei.

Mācību gads Preiļu novada bērnu un jauniešu centrā noslēdzās ar kopīgu ekskursiju Starptautiskajā bērnu aizsardzības dienā. Šogad maršruts veda uz Likteņdārzu Koknesē, pēc tam ekskursanti apmeklēja Cinevillu Slampes pagastā, bet noslēgumā izbaudīja izklaides priekus Livu akvaparkā Jūrmalā.

L.Rancāne

Jaunākā informācija par narkotiku izplatību Eiropā un Latvijā

2. jūnijā Slimību profilakses un kontroles centrs rīkoja konferenci "Narkotikas lietošanas tendences Eiropā un Latvijā: aktualitātes un problēmas risinājumi", lai iepazīstinātu ar Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centra (EMCDDA) jaunāko ziņojumu par narkotiku lietošanas tendencēm Eiropā un Latvijā.

Narkotikas jauniešu vidū

Atbilstoši pētījumā iegūtajiem datiem secināms, ka:

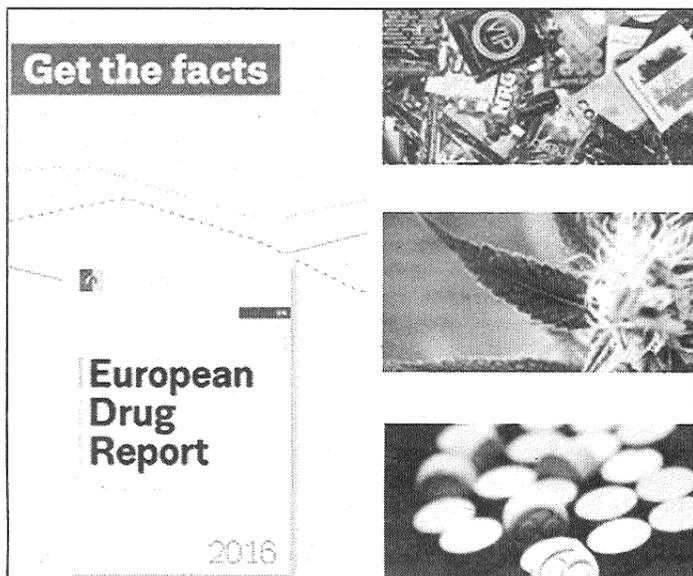
✓ Latvijā 15-16 gadu vecu skolēnu vidū jebkuru nelegālo narkotiku pamēģināšanas rādītājs 2015. gadā, salīdzinot ar 2011. gadu, ir samazinājies par 8% un ir 19% (2011. gadā Latvijā — 27%, 2007. gadā — 22%, 2011. gadā ESPAD valstīs Eiropā vidēji — 18%).

✓ Visbiežāk pamēģinātā viela 15-16 gadu vecu jauniešu vidū Latvijā ir marihuāna vai hašišs (16,3%), kam seko LSD (3,7%), amfetamīni (2,9%), ekstāzi (2,6%) un kokains (2,3%).

✓ Samazinājies arī marihuānu/hašišu pamēģinājušo īpatsvars, proti, 2015. gadā marihuānu vai hašišu pamēģinājuši 16,3% 15-16 gadu vecu jauniešu (2011. gadā — 24%, 2007. gadā — 18%, 2011. gadā ESPAD valstīs Eiropā vidēji — 17%). 15-16 gadu vecumā marihuānu kaut reizi dzīvē ir pamēģinājis katrs piektais zēns (20,9%) un katra devītā (11,5%) meitene.

✓ Aptuveni katrs desmitais (10,7%) 15-16 gadu vecs jauniešs marihuānu vai hašišu lietojis pēdējā gada laikā, bet 4,4% — pēdējā mēneša laikā, kas ir par 5,3% un 1,6% mazāk kā 2011. gadā (attiecīgi 2011. gadā tādu bija 16% un 6%).

✓ Būtiski samazinājies marihuānas pieejamības indekss, kas 2015. gada pētījumā ir 23,6%.



2011. gadā marihuānu kā pieejamu vērtēja 31% 15-16 gadu vecu skolēnu (2007. gadā — 29%, 2003. gadā — 22%). Arī citu narkotiku pieejamība ir ievērojami samazinājusies.

✓ Samazinājies arī Spice grupas maisījumu pamēģinājušo īpatsvars, kurus jebkad dzīves laikā pamēģinājuši lietot 9,5% 15-16 gadu vecu skolēnu. 2011. gadā Spice maisījumus bija lietojuši 11% jaunieši.

Narkotiku lietošanas izplatība iedzīvotāju vidū

Latvijā līdz šim veikti četri plaša mēroga reprezentatīvi pētījumi (2003., 2007. un 2011. un 2015. gadā), kas ļauj apzināt un uzraudzīt narkotiku lietošanas izplatību iedzīvotāju vidū. Šie pētījumi veikti 15-64 gadu vecu iedzīvotāju vidū un veikti pēc Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centra (EMCDDA) ieteiktām metodēm, līdz ar to lielā mērā ļaujot Latvijā iegūtos rezultātus salīdzināt ar situāciju citās ES valstīs.

2015. gadā pētījumā piedalījās 4513 15-64 gadus veci Latvijas iedzīvotāji. Atbilstoši pētījumā iegūtajiem datiem secināms, ka:

✓ Jebkuras nelegālās narkotikas dzīves laikā pamēģinājuši 11,4% Latvijas iedzīvotāju vecumā no 15 līdz 64 gadiem, kas ir par 2,9% mazāk kā 2011. gadā (14,3%). Šobrīd vērojams zemāks jebkuras nelegālās narkotikas pamēģinājušo īpatsvars iedzīvotāju vidū kopš 2003. gada (12,5%), kad iedzīvotāju aptauja tika veikta pirmo reizi.

✓ Jebkuru nelegālo narkotiku lietošana pēdējā gada laikā un pēdējā mēneša laikā 15 līdz 64 gadus vecu iedzīvotāju vidū ir samērā stabila: attiecīgi 4,6% un 2,2% (2011. gadā 4,4% un 1,8%).

✓ Salīdzinājumā ar 2011. gadu ir samazinājies marihuānas pamēģinātāju īpatsvars: marihuānu vai hašišu pamēģinājuši 9,9% 15 līdz 64 gadus veci iedzīvotāji (2011. gadā — 12,5%), faktiski atgriežoties pat zemākā līmenī kā 2003. gadā (10,6%). Vecuma grupā no 15 līdz 34 gadiem marihuānas pamēģinātāju īpatsvars ir stabils — 20,8% (2011. gadā — 20,4%).

✓ Tā kā papildus tradicionālajām narkotikām pēdējos gados popularitāti sāk gūt dažādi apreibinoši maisījumi un vielas, kas ne vienmēr iekļautas aizliegto narkotisko un psihotropo vielu sarakstos. Pētījuma rezultāti liecina, ka šādus maisījumus pamēģinājuši 2,8% iedzīvotāju vecumā no 15 līdz 64 gadiem.

✓ Visbiežāk pamēģinātā viela 15 līdz 64 gadus vecu iedzīvotāju vidū Latvijā ir marihuāna/hašišs (9,9%), nākamās izplatītākās pamēģinātās vielas ir ekstāzi (2,5%), amfetamīni (2,0%), inhalanti (1,9%) un citi opioīdi (1,6%).

Pārdozēšanas izraisītu nāves gadījumu skaita palielināšanās

Aplēsts, ka 2014. gadā ES ir bijuši vismaz 6800 pārdozēšanas izraisītu nāves gadījumu, kas galvenokārt saistīti ar heroīnu un citiem opioīdiem, un šis skaits mazliet pārsniedz iepriekšējā gada rādītāju. Satraucošs nāves gadījumu skaita pieaugums konstatēts dažās valstīs, kur ilgstoši pastāv ar opioīdu lietošanu saistītas problēmas (piemēram, **Īrija, Lietuvā, Zviedrijā, Apvienotajā Karalistē**).

Pārdozēšanas gadījumi pārsvarā ir sastopami gados vecāku (35-50 gadus vecu) opioīdu lietotāju vidū, lai gan dažās valstīs (piemēram, **Zviedrijā**) letālas pārdozēšanas gadījumu skaits ir palielinājies arī par 25 gadiem jaunāku lietotāju vidū. Vairākas valstis, īstenojot kopienas programmas, opioīdu lietotājiem tagad izdala pārdozēšanas pretlīdzekli naloksonu.

Aplēsts, ka Eiropas Savienībā 2014. gadā aptuveni 1,2 miljoni cilvēku ir saņēmuši ārstēšanos saistībā ar nelikumīgu narkotisko vielu lietošanu (1,5 miljoni, ieskaitot Norvēģiju un Turciju).

ES 2014. gadā aptuveni 644 000 opioīdu lietotāju ir saņēmuši aizstājējterapiju (680 000, ieskaitot Norvēģiju un Turciju). Veselības aprūpes iestādēm problēmas joprojām sagādā narkotiku lietošana un vienlaicīgi garīgās veselības traucējumi.

Kaņepju preparāti raisa bažas

Aplēsts, ka aptuveni 16,6 miljoni gados jaunu Eiropas iedzīvotāju (vecumā no 15 līdz 34 gadiem) pēdējā gada laikā ir lietojuši kaņepju preparātus. Lai gan lietošanas izplatības līmenis katrā valstī atšķiras, šķiet, ka Eiropā kopumā kaņepju preparātu lietošana nav samazinājusies, un dažos gadījumos ir konstatētas lietošanas pieauguma pazīmes. No trīspadsmit valstīm, kas nesēn (no 2013. gada) veikušas apsekojumus, astoņas ziņo par augstākiem kaņepju preparātu lietošanas rādītājiem pēdējā gada laikā šajā vecuma grupā.

Lielākās veselības aprūpes un sociālās izmaksas ir konstatētas to kaņepju preparātu lietotāju vidū, kas kaņepju preparātus lieto bieži vai ilgtermiņā (aplēsts, ka aptuveni 1% pieaugušo Eiropas iedzīvotāju lieto kaņepju preparātus katru vai gandrīz katru dienu). Kaņepju augiem un sveķiem vēsturiski ir augsts iedarbības līmenis, kas var palielināt risku lietotājiem.

To personu skaits, kas pirmo reizi sākušas ārstēšanos ar kaņepju preparātiem saistītu problēmu dēļ, ir palielinājies no 45 000 lietotāju 2006. gadā līdz 69 000 lietotāju 2014. gadā. Kaņepju preparāti ir Eiropā visbiežāk konfiscētā narkotika, kas veido vairāk nekā trīs ceturtdaļas no visiem konfiskācijas gadījumiem (78%).

Saisināti no www.sphc.gov.lv.

Cikos īstais laiks ieturēt maltīti un kad ēst vairs nedrīkst

Pareizi izvēlēti ēdienreīžu laiki ir neatņemama veselīga dzīvesveida sastāvdaļa un var atrisināt mūsdienu sabiedrībā izplatītas veselības problēmas, uzsvēr LIDO uztura speciāliste Alise Kindzule.

"Cilvēkiem ne vienmēr ir viegli orientēties ikdienā ieteicamo pārtikas produktu sarakstā, bet par veselīgu uzturu pamatprincipiem ir pieejama plaša informācija. Mazāk zināms fakts, ka tikpat liela nozīme kā sabalansētam uzturam ir arī pareizi izvēlēti ēdienreīžu laikiem un intervāliem starp ēdienreizēm," stāsta uztura speciāliste.

Mūsu organisms strādā noteiktā režīmā, un ikdienas ritms ir tas, kas regulē dzīvības procesus un var aizkavēt svara pieaugumu, nogurumu, gremošanas traucējumus, pārēšanās vai cukura izmaiņas asinīs. Trīs galvenajās ēdienreizēs būtu jāuzņem 75% no kopējo kaloriju daudzuma (katrā maltītē aptuveni 400 — 600 kcal), atlikušos 25% atstājot divām nelielām uzkodām. Pareizi plānojot, maltītes būtu jāietur ik pēc 2,5 — 3 stundām.

Kad cilvēks pamostas, organisms vielmaiņa darbojas visefektī-

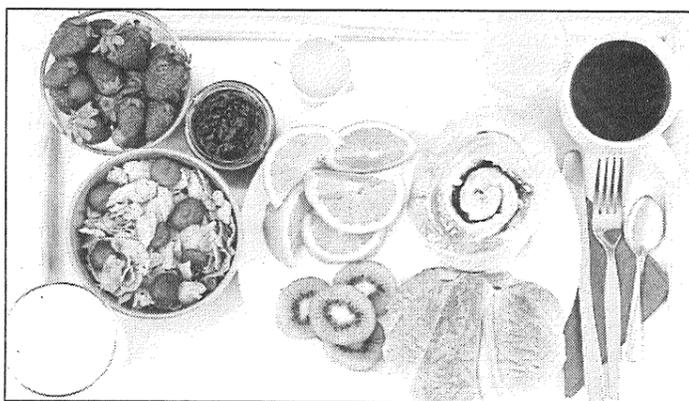
vāk, bet dienas laikā tā kļūst lēnāka. Tieši tādēļ uztura speciāliste neiesaka ieturēt vēlas maltītes un našķus labāk ēst dienas pirmajā pusē. Par dažādiem organisma aktivitātes cikliem un to saistību ar ēdiena uzņemšanu liecina arī ķermeņa temperatūra, kas ir zemāka agri no rīta un vēlās vakara stundās, kad cilvēks atjaunojas, atpūšas.

Brokastis ir svarīgākā dienas maltīte, kas organismam dod signālu — jāsāk darboties un tērēt enerģiju. Brokastis ieteicams ēst stundas laikā pēc pamošanas. Ķermeni no rīta var salīdzināt ar krāsni, kurai, pievienojot kurināmo, karstums pieaug. Tieši tāpat aktivizējas vielmaiņa, veicinot kaloriju dedzināšanu arī visas dienas laikā. Tomēr ļoti būtiski izvēlēties veselīgas brokastis — produktus, kas bagāti ar saliktajiem ogļhidrātiem un olbaltumvielām.

Starp brokastīm un pusdienām ieteicamas 4-5 stundas, šajā laikā posmā tiek rekomendēta neliela uzskoda. Ķermeņa temperatūra līdz pusdienām pieaug, savu pīķi sasniedzot pusdienlaikā, tādēļ ieteicamais maltītes laiks ir no pulksten 12.30 līdz 13.00. Šis ir laiks, kad ķermenim barību pārstrādāt ir visvieglāk.

Alise Kindzule norāda, ka pārāk vēlas pusdienas tiek saistītas ar svara pieaugumu un grūtībām to zaudēt. Šo apstākli zinātnieki skaidro ar ķermeņa iekšējo pulksteni. Pēc pusdienām laika posmā no pulksten 14.00 līdz 16.00 ķermeņa temperatūra krītas, un ne velti nereti jūtamies saguruši. Lai cilvēks spētu darboties enerģijas pilns, būtu jāievēro vienu vai divas 20 minūšu atpūtas pauzes un ieteicama neliela uzskoda. Laika posmā no pulksten 16.00 līdz 18.00 ķermeņa temperatūra atkal paaugstinās, un tad sajūtam enerģijas pieplūdumu.

Vakariņas fiziski mazāk aktīviem cilvēkiem ieteicams ēst laika posmā no pulksten 18.00 līdz 18.30. Vakariņām jābūt visvieglākajai maltītei, jo naktī nebūs iespējams sadedzināt apēsto, turklāt arī vielmaiņa šajā dienakts laikā ir lēnāka. Tas, kas netiek patērēts, tiek uzkrāts. Ja tomēr vakariņas nav iespējams ieturēt laicīgi, nevajadzētu ēst vēlāk nekā trīs stundas pirms naktsmiega. Ir pierādīts, ka, samazinot ēšanas stundu logu jeb laika periodu, kurā uzņemam maltītes, regulēt svaru un saglabāt veselību ir vieglāk. Tiem, kas ir aktīvāki, ieteicama vēl neliela uzskoda ap pulksten 20.00,



sevišķi tad, ja naktsmiers iestājas pēc 23.00.

Veselībai un svara kontrolei vissliktākais laiks ēšanai ir no pulksten 19.00 līdz 22.00. Tomēr vairāk nekā puse iedzīvotāju pieļauj kļūdu, tieši šajās stundās apēdot pusi no dienā nepieciešamā kaloriju daudzuma. Pēc pulksten 21.00 ķermeņa temperatūra samazinās, gatavojoties atpūtai. Ēdot šajā laikā, paaugstinās temperatūra, kas savukārt izraisa miega traucējumus.

Ir pierādīts, ka mūsdienās izplatītais dzīvesveids — nelielas brokastis, mērenas pusdienas un kalorijām bagātas vakariņas

pirms gulētiešanas — ir saistītas ar sliktu nakts miegu un svara pieaugumu. Turklāt, ievērojot šādu ēšanas režīmu, ir praktiski neiespējami saglabāt optimālu enerģijas līmeni visas dienas garumā un sadedzināt liekās kalorijas.

Uztura speciāliste maltītes ieturēšanai rekomendē izvēlēties pareizus laikus un vienlaikus uzsvēr, ka svarīgi izvēlēties arī ēdienus, kas pašiem sagādā prieku un labsajūtu, jo iegūtās emocijas ietekmē mūsu vielmaiņu un veselību.

No www.medicine.lv

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē reģistrētie notikumi

Ceļu satiksmes negadījumi, cilvēki guvuši traumas

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē ik dienas tiek reģistrēti dažādi ceļu satiksmes negadījumi. Tajā skaitā ir arī tādas avārijas, kurās cietuši cilvēki. Policisti sastādījuši virkni administratīvā pārkāpuma protokolu — par braukšanu ar velosipēdu alkohola reibumā, kā arī par automašīnas vadīšanu dzērumā.

✓ 27. maijā ap pulksten 11.20 Daugavpili kādā riņķveida krustojumā automašīna Renault, kuru vadīja 1951. gadā dzimis sieviete, sadūrās ar motociklu, kuru stūrēja 1957. gadā dzimis vīrietis. Motociklists guva sasitumus. Kā informē Latgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja preventīvas nodaļas inspektore Anastasija Laizāne, sākotnējā informācija liecina, ka motociklists veicis automašīnas apsteigšanu pa labo pusi.

✓ 29. maija pēcpusdienā Aglonas novada Šķeltovas pagastā 1974. gadā dzimusi sieviete, vadot automašīnu Toyota pa grants ceļu, netika galā ar spēkrata vadību, tāpēc auto nobrauca no ceļa un apgāzās. Traumas guva gan pati vadītāja, gan četri automašīnas pasažieri — 1966. un 1983. gadā dzimuši vīrieši, kā arī divas mazas meitenes, kas dzimušas 2006. un 2007. gadā. Viņiem visiem bija nepieciešama medicīniskā palīdzība.

✓ Aptuveni tajā pašā laikā tikai pāris ki-

lometrus tālāk noticis ļoti līdzīgs negadījums. Automašīnas Mazda vadītāja, 1980. gadā dzimusi sieviete, uz grants ceļa netika galā ar mašīnas vadību, transportlīdzeklis nobrauca no ceļa un apgāzās. Negadījuma rezultātā cieta četri pasažieri — 1971., 1942. gadā dzimušas sievietes, kā arī 2006. un 2007. gadā dzimušas meitenes.

✓ 29. maijā pēc pulksten 15.00 Ludzā kāds 1991. gadā dzimis vīrietis, vadot automašīnu VW, uzbrauca uz kanalizācijas akas, no kuras tajā brīdī kāpa ārā divi vīrieši, kuri tajā bija veikuši remontdarbus. Viens no minētajiem vīriešiem (dzimis 1957. gadā) negadījuma rezultātā guva vairākas nopietnas traumas un nekavējoties tika nogādāts slimnīcā. Precīzējot notikušā apstākļus, noskaidrots, ka, veicot remontdarbus kanalizācijas akā, netika ievērotas darba drošības prasības, kas paredz remontdarbu vietas ierobežošanu ar speciālām zīmēm. Negadījuma rezultātā tika sabojāta arī automašīna, kura iebrauca kanalizācijas akā.

Iereibis rēzeknietis sabojāja vairākas automašīnas un uzbruka policistam

Rēzeknē kādas daudzstāvu mājas iedzīvotājs rīkojās drosmīgi un aizturēja iereibušu vīrieti, kurš pagalmā bija sabojājis vairākas tur stāvošas automašīnas. No-

nākot policijas automašīnā, aizturētais pretojās un uzbruka policistam.

Vēlā vakarā Rēzeknē kāds 1962. gadā dzimis vīrietis, huligānisku tieksmju vadīts, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru, sabojāja desmit automašīnas, kas bija novietotas stāvēšanai daudzstāvu mājas pagalmā. Pārkāpēju, kurš ar betona gabalu dauzīja automašīnas, aizturēja viens no mājas iedzīvotājiem un izsauca policiju.

Saņemot izsaukumu, uz notikuma vietu nekavējoties devās policijas darbinieki un aizturēja iereibušo pārkāpēju, ievietojot viņu dienesta automašīnas aizturēšanas nodalījumā. Kamēr policisti skaidroja notikuma apstākļus, aizturētais vīrietis sāka uzvesties agresīvi, atlauza sēdvietas detaļu, sita ar to pa dienesta automašīnas sienu. Uz policijas inspektora prasībām pārtraukt likumpārkāpumu vīrietis nereaģēja. Policists mēģināja atņemt atlauzto detaļu, taču aizturētais sāka pretoties un nodarīja policistam miesas bojājumus — pārsīta uzaci un acs plakstiņu.

Aizturētais nekad iepriekš nav nonācis policijas redzeslokā. Pēc notikušā viņš nevarēja paskaidrot savas rīcības motīvus. Policijā uzsākti divi kriminālprocesi — par huligānismu (Krimināllikuma 231. panta otrā daļa) un par uzbrukumu valsts amatpersonai (269. panta pirmā daļa).

Daugavpili dzīvokli uzlieta un likvidēta marihuānas audzētava

Maija beigās Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes kriminālpolicijas darbinieki ieguva informāciju, ka Daugavpili kāda persona, iespējams, pie sevis lielā apmērā glabā narkotiskas vielas. Šīs informācijas pārbaudei tika uzsākts kriminālprocess.

Policisti izmeklēšanas ietvaros veica nepieciešamos pasākumus personas pārbaudei, kā rezultātā aizdomās par narkotisko vielu nelikumīgu apriti aizturēja 1986. gadā dzimušu vīrieti. Turpinot izmeklēšanas darbības, tika veikta šī vīrieša dzīvesvietas apskate, kuras rezultātā policisti atklāja marihuānas audzētavu, kas bija ierīkota trīsistabu dzīvoklī. Atklājās speciāli nodalīta telpa augu audzēšanai ar nepieciešamo apgaismojumu, ventilāciju, kā arī speciāls aprīkojums. Kopumā izņemts ievērojams marihuānas daudzums — aptuveni 500 grammi.

A.Laizāne piebilst, ka aizturētais vīrietis agrāk nebija nonācis policijas redzeslokā. Policija turpina izmeklēšanu, nozīmētas nepieciešamās ekspertīzes. Par narkotisko vai psihotropo vielu neatļautu izgatavošanu lielā apmērā likums paredz brīvības atņemšanu uz laiku no trim līdz desmit gadiem.

Bijušajiem balveniešiem cietumsods par cilvēku paverdzināšanu

“Peļņa no citu ciešanām,” tā kāds Lielbritānijas policijas inspektors raksturojis notikušo Anglijā, kā rezultātā četriem Latvijas pilsoņiem piespriesti cietumsodi, jo viņi atzīti par vainīgiem apsūdzībās, kas saistītas ar Baltijas viesstrādnieku paverdzināšanu lauksaimniecības darbos Kembridžšīrā. Kā laikrakstam “Vaduguns” apstiprināja vairāki informācijas avoti, divi no viņiem ir bijušie balvenieši — grupas līderis, 37 gadus vecais JURIS VALUJEVS, un vēl viens noziedzīgās bandas dalībnieks IVARS MEŽALS.



● Attēlā (pirmais no kreisās) redzams noziedzīgās grupas līderis, bijušais balvenietis Juris Valujevs. Savukārt pirmais no labās pusēs ir vēl viens bijušais balvenietis Ivars Mežals.

Kā liecina publiskajā telpā pieejamā informācija, noziedzīgās grupas līderis, 37 gadus vecais Juris Valujevs, saņēmis astoņu gadu cietumsodu. Viņa sieva, 35 gadus vecā Oksana Valujeva, kā arī 27 gadus vecā Lauma Vankova — sešu gadu cietumsodu. Savukārt Ivaram Mežalam cietumā būs jāpavada trīs gadi.

Austrumeiropiešu viesstrādnieku ļaunprātīgu izmantošanu un aprūpšanu lauksaimniecības darbos Kembridžšīras saimniecībās četrus mēnešus ilgā izmeklēšanā atklāja britu raidkorporācija “BBC”. Tās laikā noskaidrojās, ka viesstrādniekiem maksā mazāk par minimālo algu, kā arī

viņiem nākas maksāt kukuļus citiem imigrantiem, lai tiktu strādāt uz lauka. Starpniecības darbā iekārtošanas uzņēmumi daudziem strādniekiem arī noteica līdz 1000 sterliņu mārciņu soda naudu par neierašanos darbā, nemaksājot par darbu līdz “parāda” dzēšanai, taču neļaujot arī viesstrādniekiem doties meklēt kādu citu nodarbošanos. Rezultātā visi minētie četri noziedzīgā grupējuma dalībnieki notiesāti par krimināli iegūtas naudas atmazgāšanu caur viesstrādnieku bankas kontiem. Valujevu pāris, L.Vankova un I.Mežals pārliecināja viesstrādniekus no Latvijas un Lietuvas atvērt vairākus banku kontus, kurus pēc tam izmantoja, lai nelikumīgi atmazgātu vairāk

nekā 50 000 mārciņu. Savās kriminālajās darbībās viņi izmantoja darbā iekārtošanas aģentūru, kas nodrošināja pietiekamu viesstrādnieku daudzumu, kuru identitāti izmantot. Upuriem tika solīts darbs, taču viņus izmitināja pārpildītos mājokļos un tūlīt atzina par starpnieka, kas kontrolē visu viņu dzīvi, parādniekiem. Par dzīvošanu pārpildītā istabā cilvēkiem bija jāmaksā 50-60 mārciņas (63-76 eiro) nedēļā, savukārt par ceļu uz darbu — no septiņām līdz astoņām mārciņām (astoņi-desmit eiro) pat tad, ja darāmā darba nebija. Piemēram, kā liecina medijos publicētā informācija, kāds no strādniekiem sacīja, ka, strādājot pie I.Mežala, viņš reiz pat saņēmis tikai 20

sterliņu mārciņas (26 eiro) nedēļā. “Man nebija naudas, lai maksātu par iri, un katru nedēļu aizņēmos no Ivara 20 mārciņas, lai samaksātu par pārtiku. Biju viņam parādā 230 mārciņas,” skaidroja strādnieks, kurš vēlējās palikt anonīms. Ari kāds lietuviešu strādnieks raidkorporācijai “BBC” sacīja, ka par trīs dienu darbu I.Mežals viņam samaksājis 84,47 mārciņas, kas nozīmē, ka viņš pelnījis 2,3 mārciņas stundā. Pēc strādnieka teiktā, no algas I.Mežals viņam atskaitījis arī ires maksu, kā rezultātā viņš saņēmis tikai 20 mārciņas (26 eiro) nedēļā.

Jāpiebilst, ka minēto noziedzīgo darbību atklāšana bija Kembridžšīras vēsturē lielāko tiesībsargājošo iestāžu operācija, ko veica Lielbritānijas nacionālā policija un Kembridžšīras policija sadarbībā ar nodarbinātības starpniecības uzņēmumu licencēšanas aģentūru. Kā pastāstīja britu policijas inspektors Maiks Vinterss, šādu operāciju mērķis ir vērsties pret tiem, kas pelna no citu ciešanām. “Upuriem solīta labāka dzīve Lielbritānijā ar labi apmaksātu darbu, taču bieži vien viņi nonāk pārpildītos mājokļos un tūlīt atzīti par starpnieka, kas kontrolē visu viņu dzīvi, parādnieku. Viņiem par ļoti garām darba stundām maksā naudas summu, kas ir zem minimālās algas, un viņu alga bieži tiek at-

ņemta, lai dzēstu parādu par izmitināšanu. Upuri bieži vien ir pārāk nobijušies, lai vērstos atbildīgajās iestādēs, un nelabprāt meklē palīdzību. Tomēr aicinu ziņot policijai ikvienu, kuram ir aizdomas, ka viņu izmanto, vai arī, ja viņam ir bažas par citiem strādniekiem,” intervijā kādam medijam uzsvēra policijas inspektors.

Tāpat jāpiebilst, ka liecina medijos publicētā informācija, I.Mežalu un J.Valujevu jau 2014. gada decembrī Lielbritānijā atzina par vainīgiem apsūdzībās par nelicencētu darbību darbā iekārtošanas starpniecības aģentūrā, piespriežot cietumsodu. Tāpat bijušas apsūdzības par Lielbritānijas imigrācijas likumu pārkāpšanu, organizējot fiktīvas laulības. Zvērinātie secināja, ka šajā apsūdzībā I.Mežala vaina nav pierādīta, bet attiecībā uz pārējiem apsūdzētajiem nespēja panākt vienprātīgu lēmumu. Lietas otrreizējā izskatīšanā, kas noslēdzās marta beigās, J.Valujevu pāri un L.Vankovu atzina par vainīgiem arī šajā noziegumā. J.Valujeva patēvu Laimoni Belku tiesā ataisnoja.

Laikraksts “Vaduguns” noskaidroja, ka starp cietušajiem — lauksaimniecības darbos paverdzinātajiem — bijuši arī cilvēki no Balvu pusēs. Stāsti ir smagi.

“Vaduguns”

Tiesu sēžu saraksts Daugavpils tiesai Preiļos no 8. līdz 20. jūnijam (pirmā instance)

Procesa veids	Tiesas sēdes laiks	Prasītājs	Atbildētājs	Būtība	Tiesas sēdes veids	Tiesnesis
Rakstveida	8. jūnijs	SIA “Rīgas namu pārvaldnieks”	Gunita Valdmāne	maza apmēra prasība par naudas piedziņu		I.Beitāne
Mutvārdu	8. jūnijs	SIA “Preiļu saimnieks”	Tatjana Skutele	maza apmēra prasība par naudas piedziņu	Atklāta	I.Beitāne
Mutvārdu	8. jūnijs	Valērijs Mustermans	Vladimirs Pjankovskis	par zaudējumu atlīdzināšanu	Atklāta	A.Stikāne
Mutvārdu	9. jūnijs		Jānis Znotiņš	kriminālprocess	Atklāta	A.Stikāne
Mutvārdu	9. jūnijs		Jevgeņijs Golubevs	administratīvais pārkāpums	Atklāta	I.Beitāne
Mutvārdu	20. jūnijs	Diāna Vucāne	Preiļu novada dome	darba devēja uzteikumu atzīšanu par spēkā neesošu	Atklāta	R.Krēšlīņa

Informācijas avots www.tiesas.lv. Sagatavoja T.Elste

DER ZINĀT

Dzērieni, kas kaitē zālēm

Tūlīt pat nolieciet glāzi! Daži dzērieni savienojumā ar medikamentiem var būt kaitīgi veselībai.

Uzmanieties, uzdzerot tabletei pirmo pa rokai pagādījušos dzērienu: daudzi no tiem var samazināt medikamentu efektivitāti un pat radīt veselības problēmas. Toksikologi pat sastādījuši nevēlamo savienojumu sarakstu.

Greipfrūta sula

Greipfrūta sula nelabvēlīgi iespaido vairāk kā 50 medikamentu, tostarp statīnus. Tā kā šis efekts ilgst vairāk kā diennakti, medikamentu lietošanas laikā greipfrūtu sulu nedrīkst dzert vispār.

Vins un enerģijas dzērieni

Ja lietojat antidepressantus, no vīna glāzes labāk atteikties — šāds savienojums paaugstina asinsspiedienu, rada galvassāpes, paātrina sirdsdarbību un var novest pie insulta. Tas pats sakāms arī par enerģijas dzērieniem.

Sporta dzērieni

Sporta dzēriens paredzēts, lai palīdzētu sportistiem atgūt zaudēto šķidrums pēc treniņiem vai sacensībām. Tas satur kāliju, ko ir būtami savienot ar dažām sirds nepietiekamības un hipertoniālas ārstēšanai paredzētām zālēm. Uzmanību! Daudz kālija ir arī banānos.

Granātābola sula

Granātāboli satur fermentu, kas neitralizē atsevišķus asinsspiedienu regulējošus medikamentus.

Piens, sojas piens, piena kokteiļi

Kalcijs traucē preparātu darbību, kas paredzēta vairogdziedzera hormonu regulēšanai, tāpēc, ja vēlaties baudīt ar kalciju bagātu dzērienu, pagaidiet vismaz četras stundas.

Zaļā tēja ar K vitamīnu

K vitamīns, kas rodams arī brokoļos un lapu kāpostos, mazina tādu antikoagulantu kā kumarīns un varfarīns iedarbību.

PASMĀIDĪSIM

Satikās piecas draudzenes, bet runāt nav par ko. Jo satikās visas.

☺ ☺ ☺

Pagājušajā naktī manā dzīvoklī bija zagļi. Neko jau nenožaga, tikai uz galdi atstāja 50 eiro un zīmīti: "Nu tā taču nevar dzīvot!"

☺ ☺ ☺

Rietumu pasakā kristāla korpīte der tikai Pelnrušķītei. Un princis ar viņu dzīvo ilgi un laimīgi. Austrumu pasakā kristāla korpīte der daudzām meitenēm. Un princis ar savu harēmu arī dzīvo ilgi un laimīgi.

☺ ☺ ☺

Tu esi gudrs, jauns, kreatīvs, talantīgs? Ambiciozs, pārliecināts par sevi, pārpilns svaigām idejām? Kaut ko darīt arī māki?

☺ ☺ ☺

— Miļais, vai tiešām tev esmu Dieva dāvana?

— Jā, dārgā! Tikai nezinu, par kādiem grēkiem...

☺ ☺ ☺

Kad pesimists ievēro, ka izdevumi pārsniedz ienākumus, viņš samazina izdevumus, bet optimists — palielina ienākumus.

☺ ☺ ☺

Veiksminieks nav tas, kurš, ieejot kazino, vinnē, bet gan tas, kurš mierīgi paiet tam garām.

SLUDINĀJUMI, LĪDZJŪTĪBA

Vajadzīgi zāģeri ar savu aprīkojumu un auto patstāvīgam darbam Krāslavas un Preiļu apkārtnē zemsprieguma elektrolīnu tīrīšanai.
Tālr. 20111116.

Tikimax
Labākais piedāvājums pilsētā.

13. Jūnijā Pilnīgi Jauna apģērbi, apavu kolekcija!

Tieši tagad, Jauna apģērbi kolekcija!
Plašā klāstā kvalitatīvi stilīgi apģērbi visai ģimenei lietišķi. Jūsu gaumi, kā arī plašs klāsts ar apaviem, mājas tekstils pārvalki, palagi, aizkari, sporta apģērbi un liels piedāvājums ar bērnu apģērbiem un apaviem.
Raina bulvāris 1, Preiļi. Mazieltoli, apģērbi, apavi no Anglijas

SIA AIBI iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, kazas, zirgus, cūkas.
Labā cena. Samaksa tūlītēja. Svāri.
Tālr. 26142514, 20238990.

SIA Lauku Miesnieks iepērk mājlopus.
Augstas cenas. Samaksa tūlītēja. Svāri.
Tālr. 20207132.

Gaļas pārstrādes uzņēmums AICINA DARBĀ menedžeri vecumā no 20 līdz 35 gadiem ar B kategorijas tiesībām izbraukuma tirdzniecībai. Darba auto.
Tālr. +371 29995533.



SIA „LATVIJAS GALA” iepērk liellopus, aitas, jaunlopus, zirgus.
Svāri. Samaksa tūlītēja.
Tālr. 28761515.



Lai tēva mīlestība paliek dziļi sirdī,
Par avotu, kur mūžam spēku smelt...

Mūsu klusa un patiesa līdzjutība
Inesei Viļumai un tuviniekiem,
TĒVU mūžības ceļā pavadot.
Rudzātu internātskolas kolektīvs

Pašiņi atņem jaunību un citi zinātnes atklājumi

Futbols un veselība

Zinātnieki no Kopenhāģenas universitātes noskaidrojuši: futbols ir ļoti noderīgs netrenētiem vīriešiem vecumā no 63 līdz 75 gadiem — tas mazina risku saslimt ar sirds-asinsvadu sistēmas kaitēm un diabētu. Zinātnieki aicināja brīvprātīgos trenēties 52 nedēļas. Pēc diviem gadiem, aptaujājot pētījuma dalībniekus, noskaidrojās, ka lielākā daļa no tiem turpina spēlēt futbolu divreiz nedēļā. Analīzes liecināja: pēc 4 mēnešu treniņiem šo vīriešu sirds-asinsvadu sistēma strādāja labāk par 15%. Turklāt par 43% paaugstinājās darbības spējas, bet funkcionālās spējas — par 30%. Pēc gada ķermeņa masas indekss bija sarucis par 3%. Organisms labāk kontrolēja cukura līmeni asinīs un tika galā ar brīvajiem radikāļiem.

Pašiņi atņem jaunību

Šobrīd selfiji ir tāds kā apmātības veids visā pasaulē, bet dažādu nozaru mediķi apgalvo, ka šis sērgas sekas būšot ne tikai psiholoģiskas — draudot arī strauja ādas novecošana. Mediķi brīdina, ka spilgtā gaisma, ko izstaro telefons, provocē ādas novecošanu un tumšu plankumu parādīšanos — apmēram tāpat, kā ilgstoši uzturoties saulē. Džoša Zeišners-Mauntsinājas medicīnas centra dermatoloģijas katedras vadītājs — komentē: "Ir pierādīts, ka redzamā spektra gaisma paātrina pigmenta izstrādi, kas veicina tumšu plankumu parādīšanos uz ādas. Kolagēns sadalās, tas draud ar krunkām. Un var parādīties reaktīvas skābekļa formas, kas rada apdraudējumus ādai, izraisot priekšlaicīgu novecošanu un pat vēzi. To novērst nav iespējams, bet var aizkavēt, mazāk sēžot pie datoriem un lietojot mobilo telefonus."

Slazdi... gripai

Mančesteras universitātes zinātnieki izstrādājuši "lamatas", kas var apstādināt infekcijas izplatību, vēstī *The Telegraph*. Runa ir par maskā vai gaisa filtrā ievietojamu audumu, kas efektīvi atdala vīrusu daļiņas. Tas atgādina struktūras šūnu virspusē, kuras klāj elpceļus un barības vadu. Zinātnieki izdomājuši, kā piesaistīt glikoproteīnus audumam, tādējādi radās iespēja «pārtvert» un noturēt vairāk nekā 99% gripas vīrusu. Patlaban darbi turpinās. Mērķis — paplašināt filtrēšanai pieejamo vīrusu sarakstu. Piemēram, speciālistus interesē vīrusi, kas Tuvajos Austrumos izraisa respiratoro sindromu un atipisko pneimoniju.

„Mačo” mirst ātrāk

Vīrieši, kuriem ir "mačo" reputācija, mirst ātrāk par tiem, kuri ar savu ārieni īpaši neizceļas. Iemesls — vēlme likties stiprākiem un drosmīgākiem nekā pārējie.

Un arī objektīvie iemesli — karadarbība, nosliece uz vardarbību, pašpārliecinātība, alkohola un narkotiku lietošana, smēķēšana... Bet — ir vēl kāds būtisks iemesls: šiem kungiem piemīt nosliece uz pašapmānu, kad runa ir par fizisko kondīciju un veselības stāvokli. Psihologi apgalvo, ka sievietēm tāda uzvedība nav raksturīga, jo viņas nebaidās izskatīties vājas.

Antibiotikas un aptaukošanās

Britu un Ziemeļrijas zinātnieku pētījumi rāda, ka bērniem līdz divu gadu vecumam ārstēšana ar antibiotikām rada aptaukošanos. Tās ir plaši lietotas lopkopībā, un rezultāti bijuši līdzīgi; tagad šis efekts pierādījies arī pie cilvēkiem. Tāpēc speciālisti aicina rūpīgi izvērtēt vajadzību dot maziem bērniem šādus medikamentus. Un, ja vien ir iespēja, no tiem atteikties. Statistika rāda, ka tiem, kas saņēmuši šādu ārstēšanu, aptaukošanās risks ir par 25% lielāks — jo vairāk tad, ja zāles lietotas pa 3 un vairāk cikliem kursā. Ilgstoši dzerot antibiotikas, tās izmaina zarnu mikrofloru un tās funkcijas, skubinot organismu uzkrāt taukus.

Osteoporozes ārstēšana ir iespējama

Rietumaustrālijas zinātnieku pētījumi var novest pie iedarbīga līdzekļa izgudrošanas šīs kaites ārstēšanai padzīvojušiem ļaudīm, kuri laika gaitā zaudē kaulaudus. Tā ir izplatīta slimība, rodas lūzumu riski, jo kauli kļūst trausli. Kalcijs tērējas ātrāk, nekā organisms spēj to sintezēt. Sabrūk osteoblasti, kas sekmē kaulu masas augšanu. Pētīti secinājuši, ka šis šūnas var «sadarboties» savā starpā, vienai ražojot olbaltumu, bet pēc tam piesaistot to otras receptoriem. Tā kaulaudi atjaunos. Izrādās, ka osteoblasti var sūtīt "ziņu" citiem tādiem pašiem, lai tie veicina augšanu. Ja izdosies noskaidrot, kā šo procesu vadīt, varēs efektīvi ārstēt osteoporozī.

Alerģiskais dzimšanas laiks

Sauthamptonas universitātes zinātnieki atklājuši cilvēka asinīs DNS marķierus, kas saistīti ar dzimšanas laiku un noslieci uz alerģiju. Pētījuma autori vēstī, ka sakritība esot diezgan interesanta. Pētiņas personas, kas nākušas pasaulē Vaits salā: rudenī dzimušajiem bija paaugstināti alerģijas riski, ekzēmas parādīšanās, savukārt pavasarī dzimušajiem tādu nebija. Zinātnieki ir pārliecināti, ka dzimšanas gadalaiks iespaido visu cilvēka dzīvi. Epigēnētiskie DNS marķieri iespaido gēnu izpausmes pat vienas paaudzes ietvaros.

Lai cik nezinātnisks izklausās tāds apgalvojums, jo ir tuvs horoskopiem, tas var kļūt būtisks alerģiju atpazīšanā un ārstēšanā. Speciālisti pieļauj, ka ir piesaiste arī citām "sezonas kaitēm".

Pirmsgrūtniecības stress

Izrādās, stress ir bīstams arī tad, ja tas piedzīvots pirms grūtniecības iestāšanās. Zinātnieki no Kalifornijas universitātes apgalvo, ka tas var ietekmēt nākamā bērna svaru — mazulis piedzimst vieglāks par 2,5 kg. Veselības stāvoklis šajā periodā ir svarīgs, un sevišķi kaitīgs ir hronisks stress. Atklājās, ka kortizola daudzums ir tieši saistīts ar nākamā pēcnācēja svaru vēl pirms dzimšanas. Normālas grūtniecības gaitā šī stresa hormona daudzums palielinās 2-4 reizes. Auglim pieplūst asinis, tas aug. Bet, ja pirms grūtniecības iestāšanās stresa līmenis bijis augsts, tad rodas pārpalikums un bērns piedzimst ar mazu ķermeņa masu, agras nāves risku un vielmaiņas traucējumiem. Sievietēm, kuras plāno ģimenes pieaugumu, būtu jāņem vērā šīs iespējamās sekas, saka speciālisti.

Toshiba un infekcija

Ātra diagnostika ir svarīga, jo palīdz novērst smagas sekas un apkārtējo aplipināšanu, tāpēc japāņu elektronikas gigants Toshiba sadarbibā ar Osakas universitāti radījis aparātu, kas isā laikā spēj atklāt infekciju vai vīrusu — tam vajadzīgas vien 12 stundas! Japāņu izgudrotā iekārta darbojas pēc gēna amplifikācijas principa, kuram laboratorijas apstākļos vajadzīgas apmēram divas diennaktis. Ierīces masveida ražošanu Toshiba Medical Systems plāno sākt 2017. gadā, un aparāta cena nepārsniegšot 9 dolārus. Arī citas japāņu firmas strādā pie diagnostikas tehnoloģijām, tostarp arī Konica Minolta, kas kopā ar Tokijas Metropolitan medicīnas zinātņu institūtu gatavo aparātu gripas vīrusa diagnostīcēšanai. Tehnoloģija atgādina grūtniecības testu.

Sauls vannas un dzīves ilgums

Lai gan, pārāk ilgi uzturoties saulē, var tikt pie ādas vēža, zinātnieki atraduši argumentu, kādēļ vēlams nevairīties no tās. Protī, cilvēki, kas saulējas ar apdomu, dzīvo ilgāk — to pierādot pētījumi. Droši vien tāda ietekme ir D vitamīnam, kas izstrādājas saulē. Tāds ir secinājums pēc 29 518 zviedru sieviešu datu analīzes, aplūkojot personas 25-64 gadu vecumā — viņu dzīvesveidu, kaitīgos paradumus, saulēšanās biežumu. Dāmas, kuras vienmēr vairījušās no saules, dzīvoja īsāku mūžu nekā citas, kuras bija saņēmušas nelielu apstarojumu. Biežāk saulē bijušās retāk sirga ar sirds-asinsvadu sistēmas kaitēm — aktīvās kundzes pavada daudz laika svaigā gaisā, bet reti kad apdedzinās saulējoties, jo neguļ uz vietas. Ādas bojājums šādā gadījumā pusdienlaikā notiek jau pēc 15 minūtēm — un sekas neliek sevi gaidīt.